

De buitengewone bevordering bij keuze.

DOOR

Jhr. E. J. M. WITTERT,
Luitenant-Generaal b.d.

Het Wetsontwerp tot wijziging van de Bevorderingswet voor de Landmacht 1902, door Minister LAMBOOLJ den 11en Februari 1928 ingediend, mocht in de Tweede Kamer der Staten-Generaal geen gunstig onthaal verwerven. Zoo had o.m. de buitengewone bevordering bij keuze verschillende aanvallen te weerstaan.

Minister LAMBOOLJ wilde deze bevordering, waartoe de Wet reeds de bevoegdheid aan den Minister verleende, aan bepaalde regelen binden, met de bedoeling, eene dergelijke bevordering niet te doen afhangen van — vaak wisselende — inzichten van opvolgende Ministers of opvolgende Chefs.

Vat men de bezwaren samen, die tegen 's Ministers voorstellen werden ingediend, dan waren deze in hoofdzaak de volgende:

De nieuwe regeling zou voornamelijk, zoo niet uitsluitend, ten goede komen aan de officieren, die met goed gevolg de Hoogere Krijgsschool hadden doorloopen en tijdens hunne detachering bij den Chef van den Generalen Staf gunstig waren beoordeeld, terwijl toch de mogelijkheid bestond, dat ook officieren, die steeds in den troep dienden — zoo drukte de afgevaardigde VAN RAPPARD zich uit (Handelingen, blz. 165) — „door eigen studie zich wetenschappelijk tot zulk eene hoogte wisten op te werken, dat zij in dit opzicht voor vele officieren van den Generalen Staf niet behoefden onder te doen.”

Volgens dien afgevaardigde was het voorts ook meermalen voorgekomen, dat officieren van den Generalen Staf buitengewoon bevorderd waren geworden, terwijl zij als troepenofficier feitelijk ongeschikt waren.

Hij achtte ook het feit, dat troepenofficiëren op ongelijkmatige wijze beoordeeld worden, niet in hun belang en drong om die reden op de instelling van eene centrale commissie van beoordeeling aan.

De afgevaardigde VAN DIJK, hoewel voorstander van een systeem bij de buitengewone bevordering, achtte aan de thans voorgestelde regeling het gevaar verbonden, dat, bijna uitsluitend op grond van studie en theoretische kennis, feitelijk reeds vóór het bereiken van den kapiteinsrang de beslissing werd genomen voor de latere bezetting van de hoogere rangen, terwijl z.i. eerst het dienen in verschillende hoogere rangen eenige zekerheid kan verschaffen, dat men werkelijk voor de hoogste rangen de besten kiest. Hij achtte het bedenkelijk, dat officieren, die in den troependienst getoond hadden krachtige, flinke aanvoerders te zijn en die uitnemende diensten hadden bewezen, steeds door jongere kameraden voorbijgegaan zouden worden.

Ook de afgevaardigde TER LAAN was van meening, dat vakstudie niet den doorslag mag geven en dat men een zeer goed aanvoerder kan zijn, zonder de H.K.S. te hebben bezocht.

Andere leden der Volksvertegenwoordiging zagen in de buitengewone bevordering meer eene belooning, welke belooning voorts uitsluitend verleend werd voor bijzonderen studiezijn. Zij achtten dit onbillijk tegenover prestatieën der troepenofficieren. Van dit standpunt beschouwd, was, naar de meening van den afgevaardigde DUYMAER VAN TWIST, een officier, die boven anderen uitblinkt, reeds voldoende beloond, wanneer hij eene plaats kreeg bij den Generalen Staf, daarbij een hooger traktement genoot en later bij keuze werd bevorderd.

Ook de afgevaardigde TILANUS, hoewel alle hulde brengend aan de ingespannen studie der krijgsscholieren, stelde daartegenover het harde werken van de troepenofficieren, het vaak onaangename van dat werk en achtte uit dien hoofde het uitsluitend beloonen van de ex-studenten onbillijk, te meer waar, naar zijne meening, de troepenofficieren door jarenlange praktijk in den omgang met den troep zeker de minderen van die studenten niet behoeven te zijn.

De afgevaardigde DECKERS, hoewel geen tegenstander van buitengewone bevordering, mits ook voor officieren in den troep, had (Handelingen, blz. 167) er „practische bezwaren tegen, reeds luitenanten daarvoor in aanmerking te brengen. De *belooning*¹⁾ der vóórbevoordering moest met beleid en voorzichtigheid verleend worden en ten volle verdiend zijn”. In den luitenantenrang was niet voldoende gelegenheid te doen uitkomen, dat men uitmuntte; in den kapiteinsrang kon beter blijken of men een goed aanvoerder was.

Bij de beantwoording van de verschillende sprekers deed de Minister van Defensie uitkomen, dat het geenszins zijne bedoeling was, de troepenofficieren uit te sluiten van buitengewone bevordering; hij voelde dan ook alles voor het instellen van eene centrale commissie van beoordeeling. Voorts kwam hij op tegen de meening, als zoude bij de krijgsscholieren niet of niet voldoende gelet worden op praktische bruikbaarheid in den troep. Indien trouwens later mocht blijken, dat zij die niet bezitten, zoo zouden zij ten slotte ook niet in de hoogere commando's worden benoemd.

De Minister deed voorts uitkomen, dat de buitengewone bevordering noodig was om den toeloop tot de Krijgsschool te bevorderen, zijnde het een legerbelang, dat de hoogste rangen en staven op jeugdigen leeftijd worden bezet door de daarvoor meest geschiktsten. Dat de krijgsscholieren, die in de eerste plaats ook goede troepenofficieren moeten zijn, voor hunne studie *beloond*¹⁾ werden, achtte de Minister niet onbillijk.

Uit het bovenstaande zou men de volgende conclusiën kunnen trekken:

¹⁾ Cursiveering van mij.

Beschouwt men de buitengewone bevordering als een middel tot het tijdig bezetten van de hoogere rangen en staven door de meest geschikten, dan zou alle onbillijkheid tegenover de troepenofficieren worden weggenomen, indien eenerzijds dezen in de gelegenheid werden gesteld te toonen, dat zij voor de ex-studenten in bekwaamheid niet onderdoen, anderzijds maatregelen werden genomen — e. g. de bestaande maatregelen uitgebreid — om de, naar het oog van velen zóó bevoorrechte staf-officieren veelvuldig troependienst te doen verrichten en te doen toonen, dat zij ook daarbij uitmunten.

Beschouwt men echter de buitengewone bevordering als eene belooning, dan is het zeer zeker billijk te achten, dat ook officieren, die zich op andere wijze dan door de voor hoogere aanvoorders benoodigde krijgskundige studie verdienstelijk maken, niet ten achter gesteld worden.

M.i. is het nu juist de fout, dat men aan die bevordering het karakter eener belooning toekent. Wil men voor verrichten arbeid, ongeacht of die van hoogere of lagere orde zij, beloonen, dan geschiede dit door het verleen van ordeteekenen, eervolle vermeldingen, geldelijke gratificatiën, recht op verlof, enz.; het naar voren brengen van bepaalde personen echter moet uitsluitend dienen om hen, op grond van hunne militaire bekwaamheid en practische bruikbaarheid, gepaard gaande met karaktereigenschappen, tijdig in de hoogere commando's en staf-functiën te brengen.

Naar mijne meening geeft men zich nu in het algemeen en ook in officierskringen niet voldoende rekenschap van de beteekenis van dit laatste en maakt men zich niet voldoende los van het begrip belooning.

Ook de Minister van Defensie maakte zich aan dit euvel schuldig, wat o.m. reeds hieruit moge blijken, dat hij onder de eischen voor bevordering opnam „het met goeden uitslag hebben gevolgd van de juridische of hoogere technische studiën”. Aangezien zulks, zooals terecht de afgevaardigde DECKERS opmerkte, niet waarborgt, dat men een goed kapitein — om zelfs van hoogere rangen niet te spreken — zal zijn, kan voor deze categorie de bevordering niet anders dan als eene belooning worden aangezien.

Het legerbelang zou — zoo drukte de Minister zich in de Memorie van Toelichting uit — daarin gelegen zijn, dat men van de bekwaamheden van een officier in de hoogere rangen „spoediger” partij zou kunnen trekken, terwijl hij bij de beantwoording van de verschillende sprekers in de Kamer aangaf, dat de voor de hoogere rangen meest geschikten „op jeugdigen leeftijd” daarin zouden komen, „op een leeftijd n.l. dat men nog veel van hunne bijzondere talenten kan profiteeren”.

Dit doet het vermoeden wekken als zouden de tegenwoordige hoogere aanvoorders te oud zijn voor hun werkkring.

De Generaal KNOOP, die reeds in 1862 de bevordering bij keuze aanbeval, deed zulks o.m. ook om te voorkomen, dat de hoogere rangen bekleed zouden worden door „afgeleefde grijsaards”; ook hij wenschte

„jonge krachtvolle bevelhebbers”. Ook de Kolonel DONK, die als luitenant een twintigtal jaren geleden in eene brochure: „Het Nederlandsche Officierskorps” eene lans brak voor de bevordering bij keuze, betoogde de wenschelijkheid om in de hoogere rangen over „jonge krachtvolle aanvoerders” te beschikken.

Ik acht het nu alleszins begrijpelijk, dat uit het betoog van den Minister de volksvertegenwoordigers niet den indruk hebben gekregen, dat het hier (Handelingen, blz. 173) „een legerbelang van zeer hooge orde gold” en dat de Heeren TILANUS en DUYMAER VAN TWIST „dit niet voldoende hebben gevoeld” en dus in de buitengewone bevordering, ten slotte neerkomende op een voorsprong van twee jaren, in hoofdzaak een belooning hebben gezien.

De buitengewone bevordering werd ongeveer 2 jaren geleden besproken door den toenmaligen Kapitein van den Generalen Staf VAN SLOBBE in de Vereeniging tot beoefening van de Krijgswetenschap.

Op blz. 339 der IVe aflevering 1926—1927 leest men:

„8. De uitmuntende officieren moeten naar voren kunnen worden „gebracht. Zij moeten worden beloond voor hun werken en tijdig in „de rangen van kolonel en hoogere rangen kunnen komen, opdat ook „daar stabiliteit aanwezig zij”.

Hoewel ook hier de belooning weder op den voorgrond staat, wordt thans toch ook op de stabiliteit in de hoogere rangen gewezen.

Ook in de hierboven door mij reeds geciteerde brochure van den toenmaligen luitenant DONK werd het begrip continuïteit genoemd. Schr. roerde het echter slechts ternauwernood aan.

De eenige, voor zoover mij bekend althans, die het juiste *staats*-belang van de bevordering bij keuze deed uitkomen, was „Driestar” in het Orgaan van de Vereeniging van officieren van de Nederlandsche Landmacht, Jaargang 1924. Wij lezen toch op blz. 198: „Niets toch zal wenschelijker zijn, dan dat men de werkelijk meest geschikten aan het hoofd brengt en zulks liefst op niet te gevorderden leeftijd, zoodat *de leiding niet steeds wisselt, doch geruimen tijd in dezelfde handen kan blijven*”¹⁾.

Hierin, in die stabiliteit, is het „hoogere legerbelang” gelegen. Wanneer men bekwame officieren naar voren brengt, met het gevolg dus, dat zij op jeugdigen leeftijd de hoogere rangen bekleeden, dan moet dit niet geschieden, omdat men verwacht, dat zij, uithoofde van hun leeftijd, *meer* zullen presteeren dan ouderen van jaren, doch wel omdat zij, alvorens het tijdstip te hebben bereikt, waarop zij den dienst verlaten — d.i. na 36 of 37 dienstjaren als officier — *langer* in de hoogere rangen zullen kunnen vertoeven.

Wanneer men de Naam- en Ranglijst der officieren van de laatste jaren naslaat, dan zal men gewaar worden, dat het meerendeel der

1) Cursiveering van mij.

generaals 26 (28) jaren in de subalterne rangen en slechts een 10 (8)-tal jaren in de hoogere rangen hebben gediend.

Met uitzondering van degenen, die na verloop van hun 37-jarigen officiersdiensttijd nog in hunne betrekking zijn gehandhaafd, is dus door hen in ieder der hoogere rangen gemiddeld $2\frac{1}{2}$ jaar doorgebracht.

Wanneer men nu in een leger beschikt over officieren, die zich, zowel door hunne studie als door hun optreden in den troep, doen kennen als de meest geschikten voor de hoogere commando's, is het dan oeconomisch om dezen een groot aantal jaren te doen doorbrengen in de lagere functiën, die even goed door minder begaafden kunnen worden vervuld en slechts een luttel aantal jaren in de zoo gewichtige hoogere commando's, waar juist hunne talenten tot hun recht zouden kunnen komen?

Het meerendeel der hierboven aangeduide opperofficieren diende als majoor of luitenant-kolonel één jaar — het wettelijk vereischte jaar — in den troep en vervulde gedurende vier jaren eene functie bij den Generalen Staf. Een dergelijke gang van zaken kwam noch dien opperofficieren zelf, noch den troep ten goede ¹⁾.

In zijn reeds aangehaald artikel kwam de kapitein VAN SLOBBE tot eene geheel andere verdeeling; in zijn stelsel (zie blz. 348) zouden de uitmuntende officieren 5 jaar als majoor, 2 jaar als luitenant-kolonel en 5 jaar, hetzij als kolonel en generaal, dan wel uitsluitend als kolonel dienen, in totaal dus 12 jaar in hoogere rangen.

Hoewel eene dergelijke regeling reeds eene groote verbetering is, valt ook nog deze verdeeling van den officiersdiensttijd, waarbij door hen, die generaal worden, slechts $2\frac{1}{2}$ jaar in de hoogste rangen wordt doorgebracht, niet als een ideaal te beschouwen.

M.i. zou het wenschelijk zijn, dat men kwam tot een stelsel, waarbij van de 37 officiersdienstjaren er 16 in de hoogere en slechts 21 in de subalterne rangen werden doorgebracht. De diensttijd in ieder der vier hoogere rangen zou dan gemiddeld 4 jaar bedragen.

Een ieder, die de hoogere rangen heeft doorloopen, zal het wel met mij eens zijn, dat vier jaar eene periode is, waarin men als commandant iets tot stand kan brengen. De diensttijd in iederen rang heeft niet alleen ten doel, zich zelf te bekwamen voor de opvolgende hoogere aanvoordersfunctiën — dit kan ongetwijfeld in korter dan vier jaar geschieden — doch moet in hoofdzaak ten nutte komen van het onderdeel, dat men onder zijne bevelen heeft en dat voor zijne oorlogstaak

¹⁾ Voor wat dit laatste betreft, ga men eens na, hoe vaak bij de Regimenten Grenadiers en Jagers wisseling van hoofdofficieren plaats heeft. Waar bij deze korpsen de stabiliteit reeds lijdt onder de omstandigheid, dat het meerendeel der hoofdofficieren in iederen rang ook nog korteren of langeren tijd bij een ander korps dient, wordt dit euvel nog verergerd doordat vele hoofdofficieren van den Generalen Staf hun wettelijk troepenjaar bij die korpsen komen dienen.

De Brigade Gr. en J. had in 7 jaren (sinds 1923) 6 commandanten, het R.Gr. 5 commandanten en 6 hoofd-instructeurs, het R.J. 4 commandanten en 3 hoofd-instructeurs.

moet worden voorbereid. In het bijzonder is het de opleiding van de officieren, die de volle aandacht der hoogere commandanten vraagt. De kapiteins moeten tot bataljonscommandant, de majoors tot regimentscommandant, de luitenant-kolonels tot brigadecommandant worden opgeleid, enz. en ook hierbij kan niet worden volstaan met eene opleiding tot aanvoerder, doch zal men er naar moeten streven hen de bekwaamheid bij te brengen om op hun beurt weder anderen op te leiden.

Hoe langer ieder commandant in zijne dienstbetrekking verblijft, des te beter zal hij in staat zijn, de onder hem dienenden voor te bereiden tot den naasthoogeren rang en — ook dit is niet van belang ontbloot — te beoordeelen of zij ten slotte de daarvoor vereischte geschiktheid bezitten. Is het wel goed mogelijk voor een hoofdofficier, die vier jaar in eene stafbetrekking en één jaar in den troep dient, om in dat ééne jaar iets bij te dragen tot opvoering van de bekwaamheid zijner officieren en zich een oordeel te kunnen vormen over hunne geschiktheid? Nauwelijks heeft hij zich in zijne troepenfunctie ingewerkt, of hij moet ze weder voor eene andere verlaten.

Hoe meer in de laatste jaren de beteekenis van den officier als opleider op den voorgrond is getreden, des te meer spreekt ook de noodzakelijkheid, naar de meest mogelijke stabiliteit te streven. Hoe langer de uitmuntende officieren de hoofdofficiërsrangen vervullen, des te langer zullen zij, zelfs na aftrek van een viertal jaren in eene stafbetrekking, als hoofdofficier in den troep kunnen dienen; percentsgewijze zal een grooter aantal uitmuntende officieren als opleider in den troep werkzaam zijn, de stabiliteit waarborgt eene betere opleiding en eene meer juiste beoordeeling van de ondergeschikten.

Aanvaardt men nu deze verdeeling van 16 jaar in de hoogere tegen 21 in de subalterne rangen, zoo rijst de vraag, op welke wijze deze 21 jaren over den kapiteins- en den luitenant-rang moeten worden verdeeld.

De kapitein VAN SLOBBE betoogde in zijne aangehaalde voordracht de wenschelijkheid en ook de mogelijkheid om voor alle officieren te komen tot een dienstdienst van 15 jaren in den luitenant- en 10 jaren in den kapiteinsrang, d.i. dus 25 jaar in de subalterne rangen. Rekening houdende met een officiersdienstdienst van 37 jaren, zouden alsdan voor de hoogere rangen 12 jaar overblijven. Wil men deze nu brengen op 16, dan zullen dus de uitmuntende officieren een voorsprong van 4 jaren moeten maken.

De gang der bevordering zou dan ongeveer zijn als volgt:

Indien men zich eens voorstelt, dat er eene algemeene ranglijst bestond voor de officieren der Infanterie, Cavalerie en Artillerie, daarbij inbegrepen de Generale Staf en de Marechaussee, dan zou die ranglijst, buiten en behalve 2 luitenant-generaals, nog bevatten globaal —

gemakshalve zijn getallen genomen, die door 4 deelbaar zijn — 8 generaals, 16 kolonels, 64 luitenant-kolonels en 96 majoors.

Met opzet is door mij in deze aantallen het officierskorps der Genie niet opgenomen, wijl ik het beschouw als een korps van specialisten, waarin zij, die de hoogere functiën bekleeden, in oorlogstijd feitelijk geene hoogere troepenaanvoerders zijn.

Uiteraard sluit dit niet uit, dat ook Genieofficieren kunnen dingen naar eene plaats in de categorie der uitmuntende officieren, die voor buitengewone bevordering in aanmerking komen.

Rekenende op een diensttijd van 4 jaar als generaal, zouden jaarlijks 2 generaals den dienst verlaten en 2 kolonels tot generaal worden benoemd. Dezen zouden dan 33 dienstjaren achter den rug hebben en nu nog vier jaar generaal blijven.

De officieren, die niet na 21 jaar majoor werden, zouden, na een eventueelen diensttijd van 25 jaren in de subalterne rangen, nog 4 jaren in ieder der hoofdofficiersrangén kunnen doorbrengen, doch, alsdan den diensttijd van 37 jaren bereikt hebbende, geen opperofficier meer worden. Uiteraard zouden zij niet allen voor de hoogere rangen in aanmerking komen, eene selectie bij iedere rangsverhooging zou steeds blijven bestaan.

Het wil mij voorkomen, dat de waarborg, om in de hoogere rangen inderdaad een voldoende aantal uitmuntende officieren te hebben, zou kunnen worden verkregen door jaarlijks een viertal luitenants na 13-jarigen diensttijd tot kapitein te bevorderen. In den kapiteinsrang zou dit aantal slinken, in de eerste plaats doordat er een normaal verloop bestaat (ziekte, overlijden, dienstverlating), doch ook omdat in geenen deele vaststaat — ik wijs hier met nadruk op — dat deze kapiteins ook weder allen in dezen rang een voorsprong naar den majoorsrang zullen maken.

Na 8 dienstjaren als kapitein, d.i. na 21 jaren als officier, zou die rang worden bereikt.

Men zou kunnen aannemen, dat het aantal uitmuntenden alsdan geslonken zou zijn tot een gemiddelde van 3, die ten slotte 2 generaals zouden opleveren.

Uitgaande dus van een aantal van 4 uitmuntende officieren per jaarklasse, die, indien zij blijven uitmunten, 4 jaar eerder dan de anderen den majoorsrang zullen bereiken, rijst de vraag of die voorsprong zal moeten worden gemaakt in den kapiteins- en luitenantsrang, dan wel, zooals de afgevaardigde DECKERS dit wenschte — er was toen echter slechts sprake van een voorsprong van 2 jaar als totaal — uitsluitend in den kapiteinsrang.

In het eerste geval zou de voorsprong in ieder der rangen 2 jaar kunnen bedragen, in het laatste geval echter geheel in mindering komen van den diensttijd in den kapiteinsrang, die daardoor tot 6 jaar zou worden teruggebracht.

Indien echter de uitmuntende officieren slechts 6 jaar kapitein

bleven, zouden zij die 6 jaar uitsluitend doorbrengen bij den Generalen Staf; het aantal kapiteinsfunctiën bij dat dienstvak bedraagt toch — men denke zich de dubbelrangen weg — 22 tot 24, welk aantal ongeveer juist wordt geleverd door 6 jaarklassen, die ieder — ten hoogste — 4 uitmuntende officieren bevatten.

Heeft echter reeds in den luitenant-rang een voorsprong van 2 jaar plaats, dan wordt 2 jaar langer in den kapiteinsrang gediend, men beschikt dan over 8 jaarklassen, die, zij het dan ook ten hoogste, 32 uitmuntende officieren kunnen leveren, zoodat dezen alsdan 6 jaar bij den Generalen Staf, doch ook 2 jaar bij den troep dienen. Ik vestig er echter de aandacht op, dat zulks alleen dan het geval zal kunnen zijn, indien er onder die officieren geen verloop zal zijn; met een verloop dient echter rekening te worden gehouden.

Bedroeg dat verloop eens 4, zoo zou de diensttijd in den troep reeds worden teruggebracht tot één jaar, d.i. juist het minimum, in Art. 13 der Bevorderingswet voorgeschreven.

Bij een nog grooter verloop zou zelfs dit minimum jaar in de klem geraten; ik wil echter voorloopig eens aannemen, dat de voorsprong van 2 jaar in den kapiteinsrang en de daarmee gepaard gaande diensttijd van 8 jaar in dien rang één jaar troependienst waarborgt.

De vraag zal nu dadelijk rijzen, of dit voldoende kan worden geacht; niet ten onrechte toch werd door de afgevaardigden VAN DIJK en DECKERS er op gewezen, dat juist in den kapiteinsrang zoo bij uitstek kan blijken of een officier inderdaad een goed aanvoerder is.

Tot beantwoording van deze vraag dient men zich nu rekenschap te geven van het doel, dat met het doen verrichten van troependienst wordt beoogd.

In de eerste plaats moet ieder officier in den kapiteinsrang eene zekere tijdsperiode in den troep dienen, om daadwerkelijk weder een commando te voeren met alles, wat daaraan verbonden is, als het handhaven van de krijgstuicht, het behandelen van personeele zaken, het beheer van een onderdeel, enz. Het wettelijk voorgeschreven troependienstjaar zou hiervoor wellicht voldoende kunnen worden geacht.

Daarnaast echter moet de kapitein geschikt blijven als aanvoerder en zich kunnen voorbereiden voor den naasthooger aanvoedersrang, terwijl als derde eisch zou kunnen worden gesteld, dat hij de geschiktheid moet verwerven om later als hoofdofficier zijne zoo hoogst belangrijke taak van opleider, en wel in het bijzonder van opleider van officieren, naar behooren te kunnen vervullen.

Het optreden als aanvoerder kan geschieden door het bijwonen van of, beter gezegd, het daadwerkelijk deelnemen aan kaderoefeningen op de kaart en in het terrein, kadergevechtsoefeningen en troepenoefeningen (oefeningen in de vuurleiding voor de Artillerie-officieren) op die tijdstippen dan wel in die tijdperken, dat dergelijke oefeningen worden gehouden. Men stelle aan den kapitein van den Generalen Staf

dezelfde eischen als aan den troepenofficier, doch schenke hem dan ook dezelfde gelegenheid om zich te bekwamen.

De bekwaamheid als opleider kan worden verkregen — e.q. onderhouden — door gedurende eene bepaalde periode of een leergang te worden belast met de leiding van een cursus voor beroeps- of reserve-officieren, een en ander onder leiding en toezicht van de Chefs, die met het toezicht over die cursussen zijn belast.

Vaak is de opmerking gemaakt, dat officieren van den Generalen Staf de hoogere rangen bereikten, zonder ooit — tenzij in hunne luitenantsjaren — te hebben doen blijken, dat zij ook goede troepen-officieren waren.

Geheel onjuist was deze opmerking niet.

Veelvuldig toch kwam het voor, dat pas aangestelde kapiteins, na één jaar troependienst in dien rang, overgeplaatst werden bij den Generalen Staf en bij dit dienstvak bleven dienen tot zij tot majoor werden bevorderd. Zodoende raakten zij geheel vervreemd van den troep. Kwamen zij eene enkele maal daarmede in aanraking, dan geschiedde zulks bij oefeningen in groot verband in de functie van chef of adjunct-chef van den staf of als hulpscheidsrechter, doch niet als aanvoerder van een troepenonderdeel.

Zelfs indien men aanneemt, dat een jong kapitein in één jaar tijds gelegenheid heeft de voor den majoorrang noodige geschiktheid op te doen en dat het mogelijk is voor een Chef, in die korte spanne tijds te beoordeelen of hij inderdaad die geschiktheid heeft verworven, dan zal het wel geen nader betoog behoeven, dat eene veeljarige periode van bureaudienst niet bevorderlijk is voor het behouden van de verkregen bekwaamheid en voor de ontwikkeling van de voor den hooger bevelhebber noodige eigenschappen, als zelfstandigheid, verantwoordelijkheidsgevoel, besluitvaardigheid, enz.

Het is voor den kapitein van den Generalen Staf, ook al is hij ingedeeld bij den staf van een hooger troepencommando en dus nog min of meer met den troep in aanraking, veel gemakkelijker om, in het gevolg van een hooger Chef en onder diens verantwoordelijkheid, adviseerenden of critiseerenden arbeid te verrichten dan zelf besluiten te moeten nemen en bevelen te geven.

In betrekkingen van speciaal organisatorischen en technischen aard, in leeraars- en bureaubetrekkingen gaat alle contact met den troep verloren.

Toch zag men op die wijze kapiteins van den Generalen Staf op hun tijd majoor worden, met het gevolg, dat zij, naar zij later zelf verklaarden, eerst geruimen tijd noodig hadden om zich weder in den troependienst in te werken.

Wanneer eene enkele maal kapiteins van den Generalen Staf eene dienstperiode in den troep verrichtten, dan geschiedde zulks, wijl zij, in hun eigen belang, een verzoek daartoe hadden gedaan, eene verplichting echter bestond niet.

Ben ik goed ingelicht, dan is in den laatsten tijd in dit opzicht eene kentering ingetreden en schijnt van hoogerhand meer en meer de noodzakelijkheid te worden gevoeld, de stafofficieren troependienst te doen verrichten.

M.i. is dit dan ook, zoowel voor hunne opleiding als voor de daarmede gepaard gaande beoordeeling, onmisbaar.

Een jong aangesteld kapitein kan in één jaar troependienst niet de ervaring opdoen, voor het bekleeden van een hooger rang vereischt; het leiden van ééne tactische oefening op de kaart en het éénmaal commandeeren van een bataljon of daarmede gelijkstaand commando bij gevechtsoefeningen, ook al volbrengt hij dit naar behooren, vormen slechts een luttelen waarborg, dat hij een geschikt hoofdofficier zal zijn. Een langer verblijf in den troep is zeer zeker gewenscht.

Dit zou nu kunnen geschieden, door het wettelijk voorgeschreven minimum van één jaar te brengen op 2, 3 of zelfs 4 jaar, hetzij in ééne onafgebroken periode, dan wel over twee of meer perioden verdeeld.

Eene onafgebroken periode van 3 tot 4 jaren heeft reeds dadelijk het nadeel, dat te weinig kapiteins voor het bekleeden van de stafbetrekkingen overblijven.

Voorts zullen de kapiteins in die 3 (4) jaar bij den troep wel veel leeren, doch daar staat tegenover, dat zij ook veel werk zullen verrichten, dat nòch voor hen, nòch voor den troep van hooge waarde is. Bij de korpsen is, als gevolg van allerlei omstandigheden, die men betreuren kan, doch die helaas aanvaard moeten worden, slechts in geringe mate gelegenheid om met de aanvoering van troepenonderdeelen te worden belast; het grootste gedeelte van het jaar toch is gewijd aan het opleiden van — vaak zeer zwakke — kader- en soldatenklassen en hoe gewenscht het ook moge zijn, dat de aanstaande hogere aanvoerder aan den lijve ondervinde, met welke moeilijkheden men in den troep te kampen heeft, 3 tot 4 jaren zijn daarvoor niet noodig. Die tijd zou nuttiger kunnen worden besteed.

In stede van eene onafgebroken dienstperiode van ± 3 jaren, zou men ook twee of drie perioden van ± 1 jaar kunnen stellen; men houde echter in het oog, dat alsdan rekening dient te worden gehouden met garnizoensverandering en met alle nadeelen, die daaraan voor gehuwde officieren met schoolgaande kinderen vaak verbonden zijn. In verband hiermede zou het m.i. dan ook aanbeveling verdienen, het beoogde doel te bereiken door detacheringen, echter van ietwat langdurigen aard, en dat wel gedurende de tijdperken, waarin het meest geleerd kan worden.

Gedurende die detacheringen zouden de kapiteins van den Generalen Staf bij de korpsen hunne opleiding voor de hoofdofficiersfunctie voltooien; bij die korpsen zou ook hunne geschiktheid daarvoor worden beoordeeld.

Feitelijk kan dit ook niet anders dan bij de korpsen geschieden. De Commandant van het Veldleger, de Chef van den Generalen Staf,

de Divisiecommandanten, de Directeur der H.K.S., hoewel uiteraard persoonlijk ten volle competent om de onder hunne bevelen staande officieren voor hunne aanvoedersfunctie op te leiden en te beoordeelen, missen daartoe de gelegenheid. Men kan toch, om een voorbeeld te stellen, niet van den Chef van den Generalen Staf eischen, dat hij bijzondere oefeningen ontwerpt, waarbij zijne ondergeschikte kapiteins een majoorcommando vervullen, om ten slotte te kunnen beoordeelen of zij de geschiktheid daarvoor bezitten.

Dit geldt trouwens niet alleen voor de officieren van den Generalen Staf, doch ook voor alle officieren, die in eene speciale betrekking werkzaam zijn, de officieren zonder troepen aldus.

Voor hunne Chefs geldt hetzelfde, wat hierboven ten aanzien van den C. V., den Chef van den G.S. e.s. werd gezegd, zoodat ook onder hunne bevelen staande officieren hunne opleiding voor den hooger rang bij de korpsen moeten ontvangen.

Alle officieren moeten, tot de hoogste rangen toe, in beginsel dezelfde leergangen doorloopen als hunne ranggenooten in den troep en aan dezelfde beoordeeling als dezen worden onderworpen. Op die manier zal dan tevens een einde komen aan de door den afgévaardigde VAN RAPPARD zoo terecht gewraakte ongelijkmatige beoordeeling; eene centrale beoordeelingscommissie zou daardoor overbodig worden ¹⁾.

Het is niet onmogelijk, dat in de praktijk zou blijken, dat er groote bezwaren verbonden waren aan het uitzenden van officieren zonder troepen naar de verschillende korpsen, om aldaar werkzaam te worden gesteld als opleider bij cursussen van reserve-officieren en om deel te nemen aan kaderoefeningen op de kaart en in het terrein. Het meerendeel toch der officieren zonder troepen bevindt zich te 's-Gravenhage, het heen en weer reizen naar vaak ver afgelegen garnizoenen gaat gepaard met tijdverlies en leidt tot hooge kosten.

Wellicht ware dit bezwaar op de volgende wijze te ondervangen.

Het meerendeel der reserve-officieren is woonachtig in de groote centra, Amsterdam, 's-Gravenhage, Rotterdam, Haarlem en Leiden. Nemen die officieren deel aan plaatselijke cursussen, dan is te verwachten, dat deze oók in genoemde plaatsen worden gehouden en dus

¹⁾ Ik wil er in dit verband op wijzen, dat het gewenscht is, dat de toewijzing van kapiteins van den Generalen Staf en andere in speciale functiën werkzaam zijnde kapiteins aan bepaalde korpsen oordeelkundig geschiede en dat in het bijzonder geene overbelasting van bepaalde korpsen — ik denk hierbij aan het groote aantal buiten den troep staande officieren in het garnizoen 's-Gravenhage en aan het geringe aantal aldaar en in de onmiddellijke nabijheid gelegerde infanterie-, artillerie- en cavaleriekorpsen — plaats hebbe. Voor wat de detachering van de kapiteins van den Generalen Staf betreft, zou het wellicht aanbeveling verdienen, hen bij voorkeur te plaatsen onder Chefs, die ook bij dat dienstvak hebben gediend. Zoo vaak toch zagen wij, dat, evenals de heer WITSE uit de Camera Obscura, die, nimmer gestudeerd hebbende, „de onbepaaldste hoogachting” had voor zijn gestudeerden zoon, vele Chefs, die nimmer bij den Generalen Staf dienden, een overdreven ontzag hadden voor de bekwaamheden van de tot dat dienstvak behorende of daarvan afkomstige officieren.

door de te 's-Gravenhage gevestigde officieren zonder troepen gemakkelijk bereikt kunnen worden. Mocht echter, wat mijns inziens wenschelijk is te achten, een einde worden gemaakt aan de plaatselijke cursussen en mochten deze geheel vervangen worden door gecompri-meerde cursussen in de standplaatsen der korpsen, dan zal een uitzenden van uit Den Haag naar die korpsen niet kunnen worden ontgaan.

Voor wat betreft het deelnemen aan kaderoefeningen op de kaart en in het terrein, bestaat er geen bezwaar, dit te 's-Gravenhage zelf te doen geschieden. Zoo tellen b.v. de te 's-Gravenhage gevestigde officieren, behoorende tot of afkomstig van het wapen der Infanterie (Generale Staf, Hoogere Krijgsschool, Departement van Defensie, Inspectiën, Militaire Huis der Koningin, enz., enz.) in ronde cijfers 2 kolonels, 6 luitenant-kolonels, 10 majoors, 20 tot 25 kapiteins en 20 tot 25 luitenants. Het zou dus zeer goed mogelijk zijn, dezen in groepen te vereenigen, die onder leiding van enkelen der onder hen aanwezige hoofdofficieren bedoelde kaderoefeningen zouden kunnen houden. Leiding en toezicht ware wellicht aan den Inspecteur der Infanterie op te dragen.

Uit het bovenstaande valt wel de conclusie te trekken, dat, zooals reeds vroeger door mij werd aangegeven, de uitmuntende officieren, willen zij na 21 jaar majoor worden, niet minder dan 8 jaar in den kapiteinsrang moeten doorbrengen en dus niet langer dan 13 jaar luitenant mogen blijven. Bij een verblijf van 8 jaar in den kapiteinsrang zal het twijfelachtig zijn of zij, met het oog op het vervullen van de staffunctiën, veel langer dan het wettelijk voorgeschreven jaar achtereenvolgend in den troep zullen kunnen doorbrengen, welk bezwaar echter door veelvuldige detacheringen kan worden ondervangen.

Mocht men echter van meening zijn, dat eene twee-, wellicht driejarige periode troependienst niet kan worden gemist, dan zal moeten worden overwogen of enkele diensten, die thans door kapiteins van den Generalen Staf worden verricht, niet waren op te dragen aan niet-stafofficieren, dan wel aan hoofdofficieren van dat dienstvak.

Het aantal staffunctiën, dat thans door hoofdofficieren wordt waargenomen, bedraagt — dubbelrangen buiten rekening gelaten — ongeveer 12.

Neemt men aan, dat, het aantal uitmuntende officieren ietwat geslonken zijnde, in den hoofdofficiërsrang hun aantal gemiddeld 3 per jaarklasse bedraagt, dan beschikt men voor die 12 hoofdofficiërsfunctiën bij den Generalen Staf over 36 hoofdofficieren, hetgeen zou neerkomen op 4 jaren dienst bij den Staf en 8 jaren troependienst. Eene vermeerdering van het aantal hoofdofficiërsfunctiën b.v. met 4, als gevolg van eene vermindering van het aantal kapiteinsfunctiën, wijzigt deze getallen in $5\frac{1}{3}$ en $6\frac{2}{3}$ jaar, hetgeen ook nog zeer aannemelijk is. Hoe verder men echter in dit opzicht gaat, door b.v. het aantal jaren troepen-

dienst der kapiteins van den Generalen Staf op te voeren of den dienst-tijd in den kapiteinsrang op 6 jaar terug te brengen, des te korter wordt het aantal jaren, dat de uitmuntende hoofdofficieren *in* den troep dienen. Het doel der buitengewone bevordering bij keuze, *een langdurig verblijf van een groot aantal uitmuntende hoofdofficieren in den troep*, zou dan niet worden bereikt.

Is een officier bij keuze tot kapitein bevorderd, dan volgt daaruit alléén nog niet, dat hij ook in dien rang een nieuwen voorsprong zal maken.

Zal hij eenerzijds in de gelegenheid worden gesteld zich bij den troep voor de majoorfunctie te bekwamen, anderzijds zal vanwege het legerbestuur — de Chef van den Generalen Staf lijkt mij wel de aangewezen autoriteit om in deze leidend, tevens beoordeelend op te treden — ook zijne verdere vorming voor de hoogere bevelvoering ter hand moeten worden gnomen.

Hiertoe leenen zich, naast de werkzaamheid in eene, dan wel meer staffunctiën, het volgen van bijzondere cursussen, detacheringen bij verschillende wapens, uit te werken opdrachten, enz.

Voor den kapitein, die ook deze leerschool met goed gevolg doorloopt, volgt een nieuwe voorsprong naar den majoorrang.

Mocht hij echter niet beantwoorden aan de verwachtingen, die men eertijds van hem had en dus niet meer uitmunten, dan vervalt niet alleen alle reden om hem nog buitengewoon te bevorderen, doch zou er zelfs aanleiding kunnen bestaan hem voor bevordering eerst in aanmerking te brengen als de jaarklasse, waartoe hij oorspronkelijk behoorde, daarvoor aan de beurt komt.

Indien zich het geval voordeed, dat hij als troepenofficier niet voldeed, zoo zou hij zelfs de kans om majoor te worden geheel verbeuren.

De mogelijkheid is niet uitgesloten, dat de algemeene bevordering in een langzamer tempo plaats heeft dan hierboven werd aangenomen en dat dus de subalterne officieren niet 15, doch 16 jaren, misschien ook langer, in den luitenants- en ook langer dan 10 jaar in den kapiteinsrang dienen. Zelfs met een voorsprong van 4 jaren zouden dan de uitmuntende officieren niet meer 16 jaren, doch korter in de hoogere rangen verblijven.

Om dit te voorkomen, zal het gewenscht zijn, het naar voren brengen van die officieren niet te doen afhangen van het tempo der algemeene bevordering, doch het daarvan geheel af te scheiden, door de bepaling te maken, dat de uitmuntende luitenants per sé na 13, de uitmuntende kapiteins per sé na 8 jaren in den hoogereren rang worden bevorderd.

Men moet dit vraagstuk bezien van boven af, uitgaande van de hoogere rangen; aannemende dat in ieder dier rangen 4 jaren moet worden doorgebracht, *moet* de majoorrang door de uitmuntende officieren na 21 jaren worden bereikt.

Het laat zich niet loochenen, dat door deze bevordering bij keuze de normale bevordering der overige officieren wordt vertraagd.

Toch is dit niet in belangrijke mate het geval.

Indien men eens aanneemt, dat de normale bevordering tot kapitein na 15 jaren in den luitenantsrang, die tot majoor na 10 jaren in den kapiteinsrang zou kunnen geschieden, dan wordt, bij buitengewone bevordering van luitenants na 13 jaren, ieder luitenant feitelijk ten hoogste 8 plaatsen achteruit gezet. (No. 1 van de voor bevordering aan de beurt zijnde jaarklasse, niet behoorende tot de uitmuntenden, wordt alsdan toch door 4 officieren der eigen en 4 van de volgende jaarklasse voorbijgegaan.)

De buitengewone bevordering voor den majoorsrang heeft op het tempo der bevordering van luitenants geen invloed, immers het is onverschillig of de oudste der kapiteins, dan wel een lager in de ranglijst staand kapitein majoor wordt; in beide gevallen komt toch slechts ééne kapiteinsplaats open.

Welke vertraging zal nu de buitengewone bevordering van kapiteins op het tempo van bevordering der overige kapiteins uitoefenen?

Men dient daartoe eerst onder de oogen te zien, wat het geval zou zijn, indien bij het majoor worden géén voorsprong meer werd gemaakt, ergo alleen normale bevordering plaats had.

De verschillende schrijvers, die het onderwerp der bevordering behandelden, de kapitein VAN SLOBBE in zijne reeds aangehaalde voordracht in de V.K.W.S., de kolonel VAN DEN AKKER in een artikel in „De Militaire Spectator” van Maart 1930, de kapitein MAAS in een artikel in het Orgaan van de Vereeniging van officieren der Nederlandsche Landmacht van Maart 1930, hebben middelen aangegeven om tot eene regelmatige bevordering te geraken, van welke middelen het resultaat zou zijn, dat na 15 officiersdienstjaren de geheele oudste jaarklasse luitenants in hetzelfde jaar kapitein werd en weer 10 jaar later aan de beurt kwam om majoor te worden.

Doordat echter het aantal majoors in verhouding tot het aantal kapiteins gering is, zal niet de geheele promotie bevorderd kunnen worden, doch zullen door bevordering bij keuze alleen de meest geschikten daarvoor in aanmerking komen.

Door daartoe geëigende middelen, ten slotte neerkomende op financiële bijdragen door den Staat, zou men hen, die geen majoor werden, willen nopen, den dienst te verlaten. Blevén deze gepasseerde kapiteins toch in hun rang doordienen tot hun 37e dienstjaar, dan zou er gaandeweg eene progressieve opstopping in den kapiteinsrang ontstaan.

In het midden latende of het beoogde doel bereikt zal worden, blijft toch het feit bestaan, dat het aantal vacatures, dat jaarlijks in den majoorsrang ontstaat, in den regel kleiner is dan de sterkte der aan de beurt zijnde promotie; het aanbod is grooter dan de vraag, selectie zal moeten worden toegepast.

Men zou zich nu het geval eens kunnen denken, dat op een bepaald

tijdstip, b.v. in het jaar 1941, de promotie of jaarklasse 1916 aan de beurt is om majoor te worden. Deze jaarklasse, die in 1931 kapitein werd, is versterkt door 4 uitmuntende luitenants der jaarklasse 1918, doch had eene vermindering ondergaan doordat de 4 uitmuntenden der eigen jaarklasse in 1927 kapitein werden. Zij behield dus — verloop buiten beschouwing gelaten — dezelfde sterkte. Onderworpen aan normaal verloop, zou men zich kunnen denken, dat de sterkte in 1941 b.v. 25 bedraagt, terwijl in dat jaar slechts 20 majoorsvacatures ontstaan; 5 kapiteins zouden dus moeten worden gepasseerd. Nu komen echter bij die 25 nog de uitmuntende kapiteins — hun aantal kan ten hoogste 4 zijn — van de jaarklasse 1920, die 4 jaar jonger zijn, doch in 1933 kapitein werden, en die nu den nieuwen voorsprong van 2 jaar zullen maken. Oppervlakkig zou men tot de conclusie komen, dat nu voor 20 majoorsplaatsen 29 candidaten zullen zijn en dat, in stede van 5, thans 9 kapiteins gepasseerd zullen worden. Toch is dit niet het geval en wel daarom, wijl van de bedoelde jaarklasse de daarin aanwezige uitmuntenden — eveneens ten hoogste 4 — in 1939 majoor zijn geworden. De sterkte der jaarklasse is dus dezelfde gebleven, de kans om majoor te worden, is niet kleiner geworden. Van eene buitengewone bevordering bij keuze zal in dit opzicht alleen vertraging uitgaan op het tijdstip — beter gezegd in het overgangstijdperk — waarin men haar voor het eerst gaat toepassen.

Eens majoor zijnde, heeft in beginsel geene buitengewone bevordering meer plaats. Zoowel de uitmuntende officieren, die na 21 jaar, als de overigen, die na 25 jaar dien rang bereikten, zullen, om tot den opvolgenden rang bevorderd te worden, tot de meest geschikten moeten behooren; selectie zal dus worden toegepast. Zij, die bevorderd worden, zullen 4 jaren in ieder der hoofdofficiersrangén dienen, de vroeger buitengewoon bevorderden nog 4 jaren als opperofficier.

Bij de bestaande verhouding van het aantal luitenant-kolonels- en majoorsplaatsen zal het, rekenende op een normaal verloop, wellicht mogelijk zijn, dat het meerendeel der majoors luitenant-kolonel wordt; in den kolonelsrang zal voor tal van luitenant-kolonels geene plaats meer zijn; om opstopping te vermijden, zal men ook voor de gepasseerde luitenant-kolonels vrijwillige dienstverlating eenigszins aanlokkelijk moeten maken.

In het bovenstaande is uitgegaan van de gedachte, dat in den regel de dienst wordt verlaten na 40 jaren, waarvan 37 als officier. Men heeft dan den leeftijd van ongeveer 60 jaren bereikt.

Eene uitzondering moet worden gemaakt voor de beide allerhoogste functiën, n.l. die van Commandant van het Veldleger en die van Chef van den Generalen Staf, waarvan ik aanneem, dat zij beiden luitenant-generaal zijn. Wellicht in nog hoogere mate dan bij de overige hooge commando's is ook hier stabiliteit geboden en zullen dus deze functionarissen ten minste 4 jaar gehandhaafd moeten worden. Acht men het feit, dat zij alsdan wellicht den 64-jarigen leeftijd zouden bereiken, een

bezwaar, dan zal noodzakelijker wijze bij intredende vacature niet een der oudsten, doch een lager in de ranglijst staand generaal-majoor gekozen moeten worden, en zullen dientengevolge anderen voorbijgegaan worden. Voor de aanwijzing van een jonger generaal-majoor kunnen trouwens ook andere redenen — het hoogere ambt toch stelt ook hogere eischen — bestaan. Mocht een jongere worden aangewezen, dan zou het ten zeerste te betreuren zijn en lijnrecht ingaan tegen de bedoeling, die voorzit bij de buitengewone bevordering bij keuze, indien de ouden daarin een reden zouden zien om den dienst te verlaten. De krijgsgeschiedenis leert, dat in den oorlog meermalen jongeren boven ouden zijn gesteld; wat alsdan geschiedt, moet ook in vreedstijd mogelijk zijn; het is als een plicht te beschouwen, een gewichtig commando, wanneer men dit bekleedt, niet uit gekwetste eigenliefde te verlaten.

Het vraagstuk van de algemeene bevordering van de officieren is er ongetwijfeld een van het allerhoogste belang en het is dan ook niet voldoende te prijzen, dat de vroeger door mij genoemde officieren daaraan hunne krachten hebben gewijd. Het is niet zoozeer een persoonlijk belang dan wel een algemeen belang, immers, slaagt men er in de voor den majoorsrang geschikten na 25 jaren daarin te brengen, met het gevolg dat zij, eventueel luitenant-kolonel en kolonel wordende, vier jaren in ieder der hoofdofficiersrangen kunnen dienen, alvorens de diensttijdgrens te hebben bereikt, dan is de zoo hoogst noodige stabiliteit in de hogere bevelvoering bereikt.

Daarnaast staat echter het andere legerbelang, het tijdig brengen van de meest bekwamen in den opperofficiersrang. Beide belangen loopen parallel.

Het is echter niet te voorzien, wanneer men er in zal slagen voor het eerstgenoemde vraagstuk eene bevredigende oplossing te vinden; die oplossing kan wellicht — men denke hierbij ook aan een overgangstoestand — nog langen tijd op zich doen wachten. Waar nu de toepassing der buitengewone bevordering slechts eene zeer geringe vertraging veroorzaakt in den gang der algemeene bevordering, ook al is deze nog niet gesaneerd, zoo is er geen enkele reden, met die toepassing te wachten, tot ook de algemeene bevordering is geregeld.

De opmerking zou kunnen worden gemaakt, dat de stabiliteit in de hogere rangen ook zou kunnen worden verkregen zonder buitengewone bevordering. Ieder officier zou dan de normale bevordering doormaken, de uitmuntenden zouden als gevolg van de selectie toch in de hoofdofficiersrangen komen en daarin 4 jaar kunnen dienen, doch zij, die dan generaal zouden worden, zouden als het ware automatisch 4 jaar boven de diensttijdgrens worden gehandhaafd.

Dat men dan generaal-majoor zal hebben, die den leeftijd van 64 jaren bereiken, kan geen groot bezwaar zijn; tegenwoordig is een man van dien leeftijd in zijn doen en laten jonger dan eene halve eeuw

geleden misschien een man van 54. De luitenant-generaals zouden dan echter den leeftijd van 68 jaar bereiken; hiertegen zou wellicht bedenking kunnen rijzen.

Afgezien zelfs van dit laatste, lijkt het mij toch beter, eens dat eene diensttijdgrens is vastgesteld, daarvan, tenzij bij hooge uitzondering — zoo b.v. voor de twee luitenant-generaals — niet af te wijken ¹⁾. Het vaststellen van eene bepaalde diensttijd- of leeftijdsgrens berust toch op de gedachte, dat men met het hooger worden van de jaren, zoowel in lichamelijken als geestelijken zin, achteruit gaat. Indien men alle opper-officiëren die grens doet overschrijden, zouden er stemmen kunnen opgaan om de diensttijdgrens uit te breiden, waardoor de doorstroaming in de lagere rangen niet zou worden gebaat.

Het groote bezwaar tegen het niet vooruitbrengen van de uitmuntende officieren reeds in de lagere rangen lijkt mij echter, dat de belooning voor hun arbeid dan eerst na 37-jarigen officiersdienst zal intreden; voor een luitenant is dit zulk eene verre toekomst — wie dan leeft, die dan zorgt — en de prikkel om zich in te spannen verliest veel van zijne beteekenis. In het algemeen moeten belooningen niet te lang op zich laten wachten; verkrijgt men de belooning ten deele reeds in een niet al te ver liggend verschiep, zoo vormt zij tevens eene aansporing om zich te blijven inspannen. Om die reden vermeen ik dan ook, dat van de buitengewone bevordering, en wel op vrij jeugdigen leeftijd, niet moet worden afgezien.

Er zouden ook stemmen kunnen opgaan om de bevordering bij keuze niet uitsluitend te doen geschieden in den luitenants- en kapiteinsrang, doch den te maken voorsprong ook ten deele te doen geschieden in den majoorrang, b.v. 1 jaar voorsprong als luitenant, 2 als kapitein, 1 als majoor. Ten gunste van deze regeling zou kunnen gelden, dat de luitenants alsdan één jaar ouder en dus rijper aan ervaring kunnen zijn, alvorens zij de grens hebben bereikt, waarop toelating tot de H.K.S. nog mogelijk is, terwijl bovendien in den majoorrang nog beter dan in den kapiteinsrang blijkt, of iemand wel voor de verdere hoogere commando's tot de meest geschikten behoort.

Beschouwt men echter de 16-jarige dienstperiode in de hoogere rangen als die, waarin de uitmuntende officier het meest rendeerd, is, dan moet die periode niet verkort worden; ik kan mij zeer goed voorstellen, dat men er zelfs de voorkeur aan zou geven, haar te brengen op 17 jaar, waardoor de diensttijd in de subalterne rangen van 21 op 20 zou worden teruggebracht.

In het Orgaan Landmacht komt op blz. 397 e.v. een Ontwerp stelsel bevordering bij keuze voor van de hand van den toenmaligen Majoor

¹⁾ Toen in 1923, tengevolge van de versobering der organisatie, het officierskorps moest worden ingekrompen, werd een zestal generaal-majoor gepensionneerd, die niet veel langer dan één jaar in dien rang hadden gediend, doch die de diensttijdgrens hadden bereikt. Wie waarborgt, dat zulks in de toekomst niet weer kan geschieden?

der Huzaren G. J. BLOKHUIS. In dit stelsel kan de uitmuntende officier na de H.K.S. één jaar en na detachering bij den Chef G. S. weder één jaar vooruitspringen en dit ook weder in elk der opvolgende rangen beneden kolonel doen.

Het wil mij voorkomen dat schrijver bij het ontwerpen van zijn stelsel niet zoozeer de stabiliteit in de hoogere rangen in het oog heeft gehad als wel meer het scheppen van eene belooning of een prikkel voor verhoogde inspanning.

Geeft b.v. Punt V een voorsprong van één jaar aan een officier, die met goed gevolg de studiën aan de H.K.S. heeft volbracht, zoo beperkt zich de voorsprong tot dit ééne jaar, indien hij niet tevens met goed gevolg de detachering bij den Chef van den Generalen Staf volbrengt. Met één jaar voorsprong echter wordt een tijdig bereiken van de hoogere rangen niet verkregen; meer dan eene belooning kan men dus in dezen voorsprong niet zien. Hetzelfde geldt ten aanzien van den voorsprong van één jaar, dien men ingevolge Punt VII nog kan maken, indien men reeds kapitein of hoofdofficier is. Ook dit komt niet aan de stabiliteit in de hoogere rangen ten goede.

Voorts is het tempo der buitengewone bevordering afhankelijk van dat der normale bevordering; dit past wel in een stelsel, waar men wil beloonen, doch is niet doeltreffend, wanneer men een verblijf van een bepaald aantal jaren in de hoogere rangen op het oog heeft.

(Slot volgt).

Toelatingsexamen Hoogere Krijgsschool October 1930.
Krijgskundige studiën h.t.l.

Uitwerking der examen-vragen tactiek.

DOOR

P. M. H. TIELENS,
Eerste-Luitenant der Huzaren,
werkzaam aan de Hoogere Krijgsschool.

Reeds meermalen werd de wensch geuit, de bovenbedoelde examen-vragen, nader uitgewerkt, onder de oogen te brengen van hen, die zich voor het toelatingsexamen tot de H. K. S. voorbereiden.

In de hoop daarmede hun studie eenigermate te vergemakkelijken, voldoe ik gaarne aan een mij gedaan verzoek, deze vragen in dit tijdschrift nader uit te werken.

Alvorens de opgaven te behandelen, wil ik enkele algemeenheden naar voren brengen.

Het examen bestaat, voor wat de tactiek betreft, uit een schriftelijk en een mondeling gedeelte.

Meestal wordt bij de 1e schriftelijke vraag den candidaat verzocht een beschouwing te geven over een of ander tactisch onderwerp; de overige schriftelijke vragen hebben betrekking op het uitwerken van één of meer tactische onderstellingen. Bij het mondeling examen wordt eveneens de uitwerking van een tactische onderstelling gevraagd en wordt tevens een onderzoek ingesteld naar de kennis van den candidaat met betrekking tot de tactische voorschriften. Het maken van bevelen wordt niet vereischt.

Aan hen, die aan het examen deelnemen, zou ik den raad willen geven, laat U niet van Uw stuk brengen door de uitgebreidheid van de onderstelling of door het groote aantal benodigde kaartbladen. Het werken op bevelen van den naast-hoogeren commandant, door welke bevelen de onderstellingen van de laatst gehouden examens vrij omvangrijk werden, heeft ten doel te onderzoeken of de candidaat er in slaagt uit die bevelen datgene te halen, wat voor de tactische uitwerking van het betrokken onderdeel van belang is. In de werkelijkheid is de toestand niet anders, immers in het bevel of de bevelen van den naast-hoogeren commandant wordt meer geregeld dan voor het onderdeel, hetwelk men commandeert, van onmiddellijk tactisch belang is.

Zijn veel kaartbladen opgegeven, dan doet men het beste om, onder gebruikmaking van de 1 : 200.000 en vooral van de eventueel bij de onderstelling gevoegde schets (waardoor het vinden van plaatsnamen wordt vergemakkelijkt), de onderstelling eerst éénmaal vlug door te

lezen; men weet dan waarom het gaat en welke bladen of gedeelten daarvan men in het bijzonder noodig heeft.

Daarna herleest en herleest men de opdracht, onderstreept met gekleurd potlood datgene, wat in de onderstelling van bijzonder belang schijnt, zoodat men het gemakkelijk kan terugvinden en doet ditzelfde met houtskool op de kaart, voor wat de plaatsnamen, scheidingslijnen, enz. betreft.

Heeft men den toestand en de opdracht klaar voor oogen, dan is, zooals hieronder zal blijken, het halve werk reeds verricht. Indien men voor het uitwerken van de vraag $1\frac{1}{2}$ uur den tijd heeft, moet men alleen voor het lezen van de onderstelling ten minste $\frac{1}{2}$ uur nemen. De meest voorkomende fout is, dat de candidaat, nog voor dat hij zich een klaar beeld heeft gevormd van den toestand en de uit te voeren opdracht, reeds bezig is met naar een oplossing te zoeken, om ten slotte tot de ontdekking te komen, dat hij iets over het hoofd heeft gezien en de gekozen oplossing niet of slechts ten deele aan de opdracht beantwoordt. Tijd, om opnieuw te beginnen, is er dan meestal niet meer.

Neen, wil men een vraagstuk in korten tijd meester worden, dan moet men systematisch te werk gaan. Punt 5 van het Veldd. Voor Schr. wijst ons den te volgen weg.

Elk besluit en dus ook de hier bedoelde oplossing moet gegrond zijn op, in het kort gezegd:

1. de opdracht;
2. den vijand;
3. de beschikbare middelen (eigen toestand);
4. het terrein (tijdstip, weersomstandigheden, enz.).

Deze 4 punten *moeten steeds*, zowel afzonderlijk als in onderling verband, worden bekeken. Zij leiden ieder tot één of meer conclusiën; de som hiervan geeft ten slotte de oplossing.

Op deze wijze is men zeker geen factoren, welke hun invloed moeten doen gelden, te vergeten en komt men tot een *logische oplossing*, en daar gaat het op het toelatingsexamen ten slotte om. Of deze oplossing afwijkend is van die van anderen, doet niet ter zake; dat is meestal een gevolg van de meer of mindere waardeering van de omstandigheden en de aangevoerde argumenten. Men vergeete nimmer, dat verschillende oplossingen goed kunnen zijn, mits zij het mogelijk maken om, rekening houdende met den vijand, het terrein en de eigen middelen, aan de opdracht te voldoen.

In het begin leere men dus voor alles systematisch denken; eerst als men hierin voldoende ervaring heeft, moet men trachten op tijd te werken. In het begin neme men dezen tijd vooral niet te krap, b.v. 3 tot 4 maal den op het examen toegestanen tijd.

Het spreekt van zelf, dat men bij het uitwerken van de vragen over een bepaalde dosis „parate kennis” moet beschikken.

Hieronder volgen de vragen van het schriftelijk gedeelte van het in October 1930 gehouden examen.

Vraag 1.

(1 uur.)

„Geef, aan de hand van het bepaalde in onze *Gev. Handl.*, eene beschouwing over de verschillen, welke bestaan tusschen een opmarsch van troepen naar een tegenstander, waarvan met zekerheid is gebleken, dat hij zich heeft vastgezet in een verdedigingsstelling, welker ligging ongeveer bekend is en een opmarsch van troepen naar een tegenstander, waarvan niet met zekerheid is gebleken, dat hij zich ter verdediging in een stelling heeft vastgezet.”

Ik wil deze vraag niet nader uitwerken en verwijs hiervoor naar de *Gev. Handl.*, doch vestig er de aandacht op, dat ook hier de candidaat eerst goed moet overwegen wat hij wil gaan behandelen, anders kan hij de verschilpunten niet scherp omljnd naar voren brengen.

Vraag 2.

(1½ uur.)

Kaarten 1 : 50.000, de bladen: 's Hertogenbosch, Vierlingsbeek, Eindhoven, Venlo, Valkenswaard, Roermond;
1 : 200.000: het 2e en het 3e blad.

Algemeene oorlogstoestand.

Een uit het Noorden opgerukt Blauw leger heeft op 30 Juni den opmarsch in Zuidelijke richting gestaakt en richt zich sinds den namiddag van dien dag met de hoofdmacht ter verdediging in ten Westen van de Peel achter het Wilhelminakanaal.

Een uit het Zuiden oprukkend Rood leger heeft sinds den avond van 29 Juni met ver voor de hoofdmacht vooruitgeschoven sterke lichte troepen en infanterie, vervoerd op auto's, de accessen Meyel en Nederweert (welke door het Zuidelijk Peelgebied voeren) en den Noord- en Noord-Westrand van het Weeterbosch bezet.

De rechtervleugel van de hoofdmacht van het Roode leger marcheert op langs de Maas en was in den avond van 30 Juni nog ongeveer een dagmarsch ten Zuiden van de lijn Meyel—Maarheeze.

Den 30sten Juni hadden voortdurend schermutselingen plaats tusschen wederzijdsche lichte troepen, o.a. bij Liesel, Asten, Zomeren, Heeze, enz.

Tusschen Maas en Peel bevonden zich op 30 Juni van beide partijen slechts zwakke verkenningsorganen, welke af en toe op elkaar stuitten.

Te Rijkevoort, Beugen en Boxmeer en St. Anthonis zijn blauwe detachementen gelegerd. Tusschen Boxmeer en St. Anthonis werd gegraven.

Het gebied ten Oosten van de Maas (tot aan den mond van de Niers) — grenspaal 590 — Nederlandsch Duitsche grens is neutraal gebied.

Bijzondere oorlogstoestand Rood.

(in vijandelijk land, Nederlandsche organisatie.)

Aangezien de Roode Legercommandant van plan was bij den opmarsch in Noordelijke richting de rechter (IV) D.G. onmiddellijk ten Westen van de Peel, over Meyel en Nederweert, en de III D.G. o.a. over Weert te doen oprukken, heeft hij de Lt.B., versterkt met 2 bataljons infanterie op auto's en een detachement, bestaande uit 30 R.I. (vervoerd op auto's) en eenige motorartillerie, tijdig vooruitgezonden met opdracht de accessen door het Zuidelijk Peelgebied te Meyel en Nederweert en de bruggen over de Zuid Willemsvaart bij Weert voor de IV en III D.G. open te houden. Teneinde later de Lt.B. gemakkelijker op den rechtervleugel van het leger te kunnen concentreren, belastte de Legercommandant haar met het openhouden van de accessen Meyel en Nederweert en het detachement 30 R.I. met het openhouden van de bruggen nabij Weert.

De Lt.B. kreeg tevens opdracht het doordringen van vijandelijke verkenningorganen in het vak tusschen Maas en Peel te beletten en in dit vak te verkennen:

- a. of Beers, Mill en Haps door den vijand zijn bezet en of Rijkevoort, Beugen, Boxmeer, St. Anthonis door den vijand bezet blijven;
- b. den aard der sinds kort gesignaleerde werkzaamheden tusschen Boxmeer en St. Anthonis;
- c. eventueele verplaatsing in Zuidelijke richting tusschen Maas en Peel van vijandelijke troepen, in het bijzonder langs de wegen¹⁾;
- d. of bruggen over de Maas geslagen zijn tusschen den mond van de Niers en Grave (n.i.).

C.-IV D.G. had opdracht de te zijner beschikking gestelde IV VI.Gr. mede aan te wenden ten behoeve van de Lt.B. overeenkomstig de door den commandant dier brigade aan C.-IV D.G. kenbaar te maken wenschen.

In den avond van 29 Juni had de Lt.B. haar opstelling ingenomen, waarbij op elk der accessen Meyel en Nederweert de bataljons infanterie in voorste lijn in stelling waren gebracht. Enkele lichte troepen zijn West van de Peel ter verkenning vooruitgezonden.

Voor de verkenningen op den grond Oost van de Peel (voor zoover deze voortvloeien uit a t/m c) bestemde de Brigadecommandant¹⁾.

Voor de ontwikkeling van den toestand op 30 Juni wordt verwezen naar den „Algemeenen oorlogstoestand”.

In den avond van 30 Juni ontvangt C.Lt.B. van den Legercommandant het volgende bevel²⁾:

1) Te bepalen door de candidaten.

2) In uittreksel.

Exemplaar No. 1.

Geheim, mag alleen in handen van officieren komen. Niet meenemen in vliegtuigen en op verkenningen.

Veldleger
Sectie I.
No. 17 B.

Hoofdkwartier, 30 Juni
20.00.

Bevel voor de Lt.B. voor 1 Juli.

1. *Vijand en eigen toestand*¹⁾.

2. *Eigen voornemens.*

Het leger zet in den vroegen morgen van 1 Juli den opmarsch in Noordelijke richting voort, de rechter (IV) D.G. in de richting Deurne, de III D.G. in de richting²⁾.

Legerreserve: en de I Div., welke volgt achter de IV D.G. en op 1 Juli het rayon²⁾ moet bereiken.

3. *Opdracht IV D.G.*

De IV D.G. heeft opdracht met één divisie op te rukken over Meyel en met één divisie over Nederweert.

De eventueel versterkte voorhoeden moeten 1 Juli vroegtijdig in den middag de lijn Meyel—Noordrand Weerterbosch bereiken (marschdoel voor 1 Juli) en, overeenkomstig de door C.-IV D.G. te geven bevelen, de organiek tot de Lt.B. behorende onderdeelen aflossen. De beide bataljons infanterie op auto's komen ter beschikking van C.-IV D.G.

4. *Opdracht Lt.B.*

Na aflossing trekt C.Lt.B. zijne brigade samen in het gebied tusschen Maas en Peel, de hoofdmacht ongeveer ter hoogte van Venlo en Meyel. Alle onderdeelen moeten zich te 21.00 ten N.O. van den kunstweg Horn—Heythuyzen—Roggel—Meyel bevinden (weg en oorden vrij laten).

De verstrekte verkenningsopdracht³⁾ blijft van kraecht, terwijl ook de opdracht, het doordringen van vijandelijke verkenningsorganen tusschen Maas en Peel te beletten, gehandhaafd blijft.

5. *Vliegdienst.*

C.Lt.B. kan ook na de aflossing zijne wenschen ten aanzien van den vliegdienst kenbaar maken aan C.-IV D.G., welke commandant de opdracht blijft behouden de te zijner beschikking gestelde IV Vl.Gr. mede aan te wenden ten behoeve van de Lt.B.

¹⁾ Zie „algemeenen en bijzonderen oorlogstoestand”.

²⁾ Doet niet ter zake.

³⁾ Zie den „bijzonderen oorlogstoestand”.

6. C.Lt.B. kan, bij het samentrekken zijner brigade, er rekening mede houden, dat ik voornemens ben op 2 Juli den opmarsch met het geheele leger voort te zetten en daarbij de Lt.B. in den vroegen morgen van dien dag te verplaatsen naar de omgeving van Venray, teneinde, bij een algemeenen aanval, van daaruit de Lt.B. te kunnen aanzetten tegen 's vijands flank of rug.

Mocht echter blijken, dat de vijand met belangrijke strijdkrachten tussehen Maas en Peel Zuidwaarts oprukt, dan zal de Lt.B. dien vijandelijk opmarsch hebben te vertragen, teneinde flank en rug van ons leger te beschermen.

Nadere bevelen voor den 2den Juli volgen echter nog.

7. H.K.V. blijft te ¹⁾.

Cp.-Lt.B. op 1 Juli, vanaf een nader door C.Lt.B. op te geven uur: Helden.

Cp.-IV D.G.: Ittervoort.

Cp.-I Div.: ¹⁾.

De Luitenant-Generaal,

Naam.

Handteekening.

Aan

C.Lt.B. (ex. No. 1, 2 en 3).

Afdrukken aan:

C.-IV D.G. (ex. No. 4 en 5).

C.-I Div. (ex. No. 6).

Uit het betreffende bevel voor aan- en afvoer blijkt voorts nog:

Eindstation levensmiddelen Lt.B.: Maaseyck. De Aut.T. kan 2 Juli 5.00 beginnen te laden.

Eindstation munitie: wordt nader vastgesteld.

Op den 1sten Juli verloopt de Roode opmarsch overeenkomstig de gegeven bevelen.

De toestand bij den vijand is nog dezelfde als op 30 Juni.

Gevraagd:

Een schets 1:50.000 van de opstelling van de Lt.B. voor den nacht van 1 op 2 Juli tot in escadrons, compagnieën, batterijen en zelfstandige kleinere onderdeelen nauwkeurig. (Hierbij ook te denken aan het schematisch aangeven van de uitgezonden verkenningorganen op den grond en aan de treinen.)

Er behoeft geen rekening te worden gehouden met de groepeerings van de onderdeelen van de Lt.B., zooals deze was bij Meyel en Nederweert. De candidaten mogen aannemen, dat deze groepeerings geen

¹⁾ Doet niet ter zake.

beletsel vormt voor het innemen van de door hen gewenschte opstelling voor den nacht van 1 op 2 Juli.

N.B. Een sectie pantserwagens bestaat o.m. uit 3 strijdwagens.

Uitwerking van vraag 2. 1)

Bij het lezen en herlezen van de onderstelling hebben wij ons angstvallig te onthouden van het invullen van de daarin voorkomende noten „te bepalen door de candidaten”. Dat komt vanzelf wel terecht.

Bij de uitwerking klampen wij ons weer vast aan de vier punten: 1. opdracht; 2. vijand; 3. beschikbare middelen; 4. terrein.

De eerste vraag, welke dus moet worden beantwoord, is: „Wat is de opdracht”. Deze komt in het kort op het volgende neer:

1. Op 1 Juli (na aflossing) de Lt.B. *samentrekken* tusschen Maas en Peel.

Vraag: Met welk doel?

2. Het handhaven, e.q. doen uitvoeren van *verkenningen*.

Vraag: Welke verkenningen en door wie te doen uitvoeren?

3. Een doordringen van vij. *verkenning*sorganen tusschen Maas en Peel *te beletten*.

Vraag: Hoe, door welke troepen en waar?

Het antwoord op de vraag onder 1 geeft pt. 6 van het bevel. Het *samentrekken* heeft ten doel om op 2 Juli:

a. de Lt.B. in den vroegen morgen te verplaatsen naar Venray e.o.;

b. een eventueelen opmarsch van belangrijke strijdkrachten tusschen Maas en Peel te vertragen.

Hieruit volgt de wenschelijkheid:

1. aan de Lt.B. in den nacht van 1/2 Juli zooveel mogelijk rust te verschaffen (legeren);

2. de wijze van legering verband te doen houden met de wijze van opmarsch op 2 Juli.

Vraag: a. In hoeverre is een en ander in verband met een mogelijk optreden van den vijand te verwezenlijken?

b. Hoe zal de Lt.B. op 2 Juli oprukken?

Behandelen wij dus eerst het punt:

Vijand. Vraag: Wat zeggen mij de gegevens omtrent den vijand?

De gegevens omtrent den vijand wijzen er op, dat hij zich ter verdediging inricht. Volkomen zekerheid, dat hij niet zal oprukken, bestaat echter niet. Nadat op 1 Juli de eigen Roode opmarsch verloop is, blijkt de toestand nog dezelfde te zijn als op 30 Juni.

1) Velen zal de gevolgde methode eenigszins naïef lijken, temeer daar men dikwijls tot voor de hand liggende conclusies komt. Voor het systematisch *leeren* denken is zij echter onontbeerlijk.

Hoe ver is de vijand van onze troepen verwijderd?

De afstand van de lijn Venlo—Meyel tot den vijand bij St. Anthonis—Boxmeer bedraagt in rechte lijn \pm 33 km.

Een optreden van *sterke* vij. troepen voor het front van de Lt.B. is in den nacht van 1/2 Juli dus hoogst onwaarschijnlijk.

De groote afstand tot den vijand biedt waarborg, dat de uitgezonden verkenningorganen een opmarsch van *sterke* vij. troepen tijdig zullen kunnen melden.

De vijand aan het Wilhelminakanaal is weliswaar dichterbij, doch door de Peel van de Lt.B. gescheiden. Het acces Meyel wordt afgesloten door de IV D.G.

Als de Lt.B. zich in den loop van 2 Juli in de richting van den vijand verplaatst, moet met een ontmoeting van *sterke* vij. krachten worden rekening gehouden.

Hoe moeten nu in den nacht van 1/2 Juli 's vijands verkenningen worden belet?

Dit brengt de vraag mede: hoe zullen deze optreden?

Gedurende den nacht zullen de vij. verkenningorganen van eenige beteekenis (zoals verkenningdetachementen) aan de groote wegen gebonden zijn. Slechts aan enkele patrouilles zal het gelukken zich langs landwegen en door het terrein te verplaatsen. Wilde men ook dezen patrouilles een doordringen gedurende den nacht beletten, dan zou men het geheele terrein tusschen Maas en Peel stelselmatig moeten afsluiten. Dit zou een groot aantal troepen eischen, te meer daar men op de hoofdnaderingswegen eenige kracht niet kan ontberen. Zooveel troepen hiervoor te bestemmen zou in strijd zijn met het beginsel, aan de Lt.B. zooveel mogelijk rust te verschaffen. Bovendien stooten deze doorgedrongen patrouilles spoedig op de elementen, aangewezen voor kantonnementsbewaking. In de praktijk komen deze patrouilles dan ook niet ver en doordat zij in den nacht weinig kunnen zien, zijn haar meldingen doorgaans van geringe waarde.

Vraag: Aan welke troepen moet het beletten van 's vijands verkenningen worden opgedragen?

Daar de veiligheidsdienst o.a. ten doel heeft (zie pt. 255 V.V.) het beletten van 's vijands verkenningen, kan dit gedeelte van de opdracht ook hier aan de voorposten worden overgelaten.

Weliswaar waren door den C.Lt.B. reeds op 30 Juni maatregelen genomen tegen 's vijands verkenningen, doch het is de vraag of de toen genomen maatregelen (lijn, waarin dit geschiedde; daarvoor aangewezen troepen, enz.) nog wel passen in het kader, nu de Lt.B. wordt samengetrokken en in verband met de plannen voor den opmarsch op 2 Juli.

Wij behoeven dus, bij de verdere uitwerking, met de vroeger door C.Lt.B. genomen maatregelen geen rekening te houden.

Conclusie vijand.

De Lt.B. kan gedekt door voorposten legeren in een formatie, welke geheel rekening houdt met den opmarsch op 2 Juli.

De opmarsch op 2 Juli.

Het doel van den opmarsch op 2 Juli is Venray e.o. te bereiken. Daarbij moet de Lt.B. echter in staat zijn een eventueelen opmarsch van sterke vij. troepen tusschen Maas en Peel te vertragen.

Vraag: Hoe kan dit geschieden?

Door de Lt.B. sprongsgewijze te verplaatsen naar daarvoor in aanmerking komende weerstandslijnen. De snelheid van oprukken en de grootte van de sprongen worden bepaald door de ingekomen berichten omtrent den vijand.

Bij een opmarsch van overmachtige vij. troepen zal de Lt.B. ten slotte een bewegelijke verdediging moeten voeren overeenkomstig het vooraf beraamde terugtochtsgevecht (zie pt. 370 Gev. Handl.).

Voor een en ander is een opmarsch van de Lt.B. langs één marschweg ongewenscht. De Lt.B. zal daartoe in een breeder front en overeenkomstig pt. 58 V.V. in marschgroepen moeten marcheeren.

Vraag: Hoeveel marschgroepen?

Bekijken wij het *terrein*, dan blijkt de vijand voor zijn opmarsch over twee kunstwegen te beschikken, n.l. den kunstweg Venray—Sevenum en den kunstweg Geysteren—Grubbenvorst.

Het is gewenscht, dat in beginsel langs elk van deze wegen één marschgroep van de Lt.B. marcheert. Of daarbij de meest Oostelijke marschgroep (verder aangeduid als marschgroep A) geheel of gedeeltelijk over Broekhuizen marcheert, dan wel grootendeels den landweg station Grubbenvorst—Lottum—Tienray volgt, zal van omstandigheden afhangen.

Gezien het terrein, is het in ieder geval gewenscht, dat bij de O. marschgroep naar verhouding veel cavalerie wordt ingedeeld.

Behalve deze beide marschgroepen zal de C. Lt.B. over een reserve moeten beschikken (verder aangeduid als marschgroep C), welke hem in staat stelt, hetzij offensief op te treden, hetzij het front van de voorste marschgroepen te verlengen (e.q. te versterken), dan wel, ter vertraging van den vijand, meer achterwaarts een nieuwe stelling in te nemen.

Daar de wijze van optreden van de Lt.B. nog niet is te voorzien, zal de reserve betrekkelijk sterk en gemakkelijk in het tusschenterrein verplaatsbaar moeten zijn en bijgevolg uit veel cavalerie moeten zijn samengesteld.

Marschgroep C volgt in beginsel den kunstweg Sevenum—Horst—Castenray (midden tusschen Maas en Peel; goede transversale wegen).

Wij komen dus tot een groepeerings in drie marschgroepen.

Vraag: Hoe moeten nu de beschikbare middelen over de marschgroepen worden verdeeld?

Beschikbare middelen.

Voor het uitvoeren van zijn opdracht beschikt de C.Lt.B. over zijn organieke troepen; omtrent vliegerverkenningen kan hij zijn wenschen kenbaar maken aan C.-IV D.G.

Er moet nu worden vastgesteld welke onderdeelen de C.Lt.B. ter verkenning heeft vooruitgezonden.

De meer achterwaarts gelegen objecten zullen moeten worden verkend door de vliegtuigen, daar zij, nu er in de lijn Boxmeer—St. Anthonis gegraven wordt, niet langs den grond bereikbaar zijn. Zich verder over het gebruik van de vliegtuigen te verdiepen, is niet noodig, daar het niet gevraagd wordt.

De aardverkenning zal zich bijgevolg beperken tot de verkenning van de vermoedelijke opmarschwegen van den vijand en van de lijn Boxmeer—St. Anthonis. De vraag is, moeten er hier één of twee verkenningsdetachementen worden uitgezonden? De breedte van het vak overschrijdt nergens de 15 km, het vak wordt gaandeweg smaller en is bij Boxmeer—St. Anthonis \pm 8 km breed.

Punt 473 V.V. geeft aan, dat een verkenningsdetachement ter sterkte van 2 compagnieën wielrijders, 1 eskadron huzaren en 1 sectie pantserwagens, althans op grooten afstand van den vijand, de verkenning over een gebied van gemiddeld 15 km breedte kan inzetten. Waar het front hier ten slotte tot \pm 8 km versmalt, geef ik om economische redenen de voorkeur aan één verkenningsdetachement.

Bij een splitsing in twee detachementen wordt elk detachement betrekkelijk zwak, of men moet de sterkte opvoeren, hetgeen, waar zuinigheid is geboden, niet gewenscht is. Een en ander spreekt vooral ten opzichte van de in te deelen pantserwagens, zware mitrailleurs, radiopost, enz.

Ten slotte kunnen de resultaten van de verkenningen bij éénhoofdig bevel in het vak beter worden benut voor het doen uitvoeren van nieuwe verkenningen (b.v. openlijke verkenning).

Het liefste zou ik het verkenningsdetachement samenstellen uit één compagnie wielrijders en twee eskadrons huzaren, daar deze laatste zich beter door het tusschenterrein kunnen verplaatsen.

De geringe hoeveelheid cavalerie, waarover de Lt.B. beschikt, dwingt echter tot groote zuinigheid.

Wij bepalen de sterkte van het verkenningsdetachement op: I-R.W. (min 1 en $\frac{1}{3}$ M.P.), 1-I R.H. en een motor-radiopost. Het detachement beschikt dus over pantserwagens en zware mitrailleurs.

De samenstelling van de marschgroepen.

Zooals wij boven reeds aangaven, zullen de marschgroepen A en C over veel cavalerie moeten beschikken.

De marschgroep B zal, gezien de vele transversale harde wegen en de mindere bedektheid van het terrein, in hoofdzaak uit wielrijders kunnen bestaan. Eenige cavalerie voor rechtstreeksche veiligheid is echter ook bij deze marschgroep gewenscht.

Willen de marschgroepen over eenige kracht beschikken en den vijand reeds op grooten afstand tot ontwikkeling kunnen dwingen, dan moeten zij over artillerie beschikken.

In verband met een en ander komen wij tot de volgende indeeling:

Marschgroep A: Commandant is C.-Cav.Lt.B.;

troepen: II-R.W.,
I R.H. (min 1),
1-K.R.A.,
1/3 4-K.R.A.,
(motor-radiopost).

Marschgroep B: Commandant is C.-R.W.;

troepen: 1-I-R.W.,
1/3 M.P.-I-R.W.,
III-R.W.,
1-II R.H.,
3-K.R.A.,
2/3 4-K.R.A.

Marschgroep C: Commandant is C-II R.H.;

troepen: IV-R.W.,
II R.H. (min 1),
2-K.R.A.

De legering.

De door de Lt.B. te vormen legeringsgroepen (zie pt. 117 V.V.) moeten bijgevolg dezelfde samenstelling hebben als de marschgroepen.

De Lt.B. moet met de hoofdmacht legeren ter hoogte van de lijn Venlo—Meyel, met als achtergrens den kunstweg Horn—Heythuizen—Roggel—Meyel (weg en oorden niet bij Lt.B.). Het stafkwartier moet gevestigd worden te Helden.

De vraag, welke zich voordoet, is, moeten Grubbenvorst en Sevenum in het legeringsgebied worden opgenomen?

Om meer legeringsruimte te verkrijgen, behoeft men dit niet te doen, aangezien ten Zuiden van de lijn Venlo—Helenaveen voldoende ruimte aanwezig is.

Neemt men Grubbenvorst en Sevenum in het legeringsgebied op, dan geschiedt dit alleen om deze plaatsen in handen te hebben. Waar echter een optreden van sterke vij. krachten dien nacht niet meer te verwachten is, kan men hetzelfde bereiken door aldaar voorposten te plaatsen. In het andere geval moeten de voorposten worden vooruitgeschoven tot de lijn Lottum—Horst—Halte Amerika.

Hoewel ik geen overwegende bezwaren zou hebben, indien Grubbenvorst en Sevenum in het legeringsgebied werden opgenomen, acht ik het in dit geval minder gewenscht, daar het terrein tusschen Grubbenvorst—Blerick—Maasbree—Sevenum—Grubbenvorst weinig legeringsruimte biedt en daardoor de Lt.B. en in het bijzonder de legeringsgroep A wel erg uit elkaar worden getrokken, hetgeen, afgezien van de tactische bezwaren, nadeelen met zich brengt met betrekking tot de bevelvoering, uitdeeling van levensmiddelen en fourage, enz. Bovendien is er nog een ander bezwaar. Bij de legeringsgroepen A en B zullen de wielrijders vooraan moeten legeren om aan een eventueel doorgedrongen vij. verkenningdetachement weerstand te kunnen bieden en de meer achterwaarts gelegerde bereden troepen te beveiligen. Legert men nu de wielrijders te Grubbenvorst en Sevenum, dan kan de kunstweg Horst—Blerick, in verband met het beperkte legeringsvermogen aan dien weg, niet voldoende worden afgesloten en stoot een doorgedrongen vij. verkenningdetachement spoedig op de bij Blerick en Zuid daarvan legerende bereden troepen.

Wij nemen aan dat de Lt.B. zijn hoofdmacht legert Zuid van de lijn Venlo—Helenaveen.

Als legeringsgebied wordt toegewezen:

Legeringsgroep A. het rayon: Boekend (N.W. van Blerick)—Inf. kaz. Blerick—Baarlo—De Bong—Rinkesfort—Zandberg—Boekend (oorden inbegrepen). Staf Cavalerie-Lt.B. te Baarlo.

Legeringsgroep B. het rayon: Tongerlo (± 3 km N.W. van Maasbree)—Lange Heide—Rooth—Maasbree—Onder Eind—Vosberg—Tongerlo (oorden inbegrepen). Staf-R.W. te Maasbree.

Legeringsgroep C. het rayon: Beringen (± 3 km W. van Panningen)—Panningen—Keup (1 km Zuid van Helden)—Beringen (oorden inbegrepen). Staf-II R.H. te Helden.

Daar dit gebied te klein is, legert IV-R.W. te Kessel en Hout e.o., hetgeen met het oog op den marsch van 2 Juli geen bezwaar is.

Zooals wij reeds aangaven, legeren bij de legeringsgroepen A en B de wielrijders vooraan, de cavalerie en de artillerie meer achterwaarts.

Helden blijft gereserveerd voor Staf-Lt.B., Staf-K.R.A. en de verbindingsafdeeling van de Lt.B. Zoo mogelijk moet men vermijden in plaatsen, waar het Stafkwartier wordt gevestigd, andere troepen dan de Vbd.A. onder te brengen. Met het oog op de vereenvoudiging van de bevelvoering is Staf-II R.H. mede ondergebracht te Helden. Is aldaar niet voldoende legeringsruimte, dan moet deze staf worden ondergebracht te Panningen.

De legering van de treinen.

Ingevolge pt. 177 V.V. legeren de gevechtstreinen bij de onderdeelen. De keukentreinen legeren als voor de gevechtstreinen is aangegeven (zie pt. 178 V.V.).

Voor de legering van den goederentrein en den levensmiddelenrein moet de C.Lt.B. nadere aanwijzingen geven (zie pt. 176 V.V.).

Ingevolge pt. 179 V.V. moeten de goederentreinen, indien de tactische omstandigheden zulks veroorloven, ter beschikking van de troepen worden gesteld. Kan dit niet, dan legerd de goederentrein afzonderlijk. Waar wij hier geen ernstigen aanval verwachten en het zeer onwaarschijnlijk is, dat de goederentrein in den nacht van 2/3 Juli ter beschikking van de onderdeelen zal kunnen worden gesteld, verdient het alle aanbeveling de goederentreinen thans ter beschikking te stellen van de Cn. der legeringsgroepen.

De levensmiddelenvoertuigen moeten, na hun levensmiddelen aan de keukenwagens te hebben afgegeven, aanvullen. Daar alle voertuigen gemotoriseerd zijn, zal deze aanvulling vermoedelijk rechtstreeks op het eindstation geschieden. De troep heeft deze voertuigen eerst weer noodig in den namiddag van 2 Juli. Om heen en weer trekken te voorkomen, is afzonderlijk legeren gewenscht en wel zoo ver mogelijk achterwaarts in een rayon, dat langs goede kunstwegen is te bereiken, b.v. Haelen en Buggenum.

De Brigadetrein moet eveneens aan harde wegen worden gelegerd en zoodanig, dat de veiligheid is gewaarborgd. Deze trein zal op 2 Juli eerder noodig zijn dan de levensmiddelenreinen. De Brigadetrein legerd daarom te Kesseyk, Neer en Nunhem.

De C.A.At. en de comp. voor materieelvervoer legeren het beste bij het eindstation Maeseijk, daar aldaar de levensmiddelenvoertuigen aanvullen en daardoor het ledig heen en weer rijden van de comp. voor materieelvervoer wordt voorkomen.

Voorposten.

Wij zagen reeds, dat de vij. verkenningdetachementen gedurende den nacht nagenoeg geheel aan de harde wegen zijn gebonden en de afsluiting zich bijgevolg tot de kunstwegen kan beperken. Behalve de twee reeds eerder genoemde opmarschwegen zal ook de kunstweg Horst—Blerick moeten worden afgesloten.

De punten 402 t/m 404 V.V. geven aan, dat de veiligheidsdienst van afzonderlijk legerende lichte troepen o.a. berust op het uitzenden van zelfstandige wachten tot \pm 10 km voor de legerende troepen en het uitzetten van voorpostendetachementen ter sterkte van één sectie tot één compagnie wielrijders of $\frac{1}{2}$ tot één eskadron huzaren. Waar hier eenige kracht moet kunnen worden ontwikkeld, zullen de wegen moeten worden afgesloten door voorpostendetachementen.

Teneinde te voorkomen, dat vij. verkenningdetachementen zich te Grubbenvorst en Sevenum nestelen, is het gewenscht de voorpostendetachementen tot den Noordrand van deze plaatsen vooruit te schuiven en in verband daarmee het middelste voorpostendetachment te plaatsen bij Californië.

Het detachement Grubbenvorst zal mede moeten afsluiten den kunstweg langs de spoorbaan bij Station Grubbenvorst—Klooster.

Indien het detachement Sevenum een wacht plaatst bij den spoorwegovergang Noordoost van Sevenum en een wacht bij Achterste Hees, is het terrein voldoende afgesloten.

Teneinde tijdig gewaarschuwd te worden, is het gewenscht, dat, op aanwijzing van den C.Lt.B., door de zorg van de commandanten der legeringsgroepen (zie pt. 403 V.V.) zelfstandige wachten worden geplaatst bij Lottum, Oostenrijk en West van Halte Amerika.

Indien de voorpostendetachementen eenige sterkte hebben, is de afstand van deze detachementen tot de legerende troepen voor lichte troepen niet te groot (zie in dit verband ook pt. 404 V.V. met betrekking tot den afstand van de wacht tot het voorpostendetachment).

De detachementen Grubbenvorst en Californië zullen moeten worden geleverd door de legeringsgroep A. In verband met het bedekte terrein bij Californië en het feit, dat deze groep slechts beschikt over één Bat.wr., is het gewenscht het detachement Californië te doen bestaan uit cavalerie.

Wij komen tot de volgende samenstelling:

vpd. Grubbenvorst—Station Grubbenvorst Klooster en

vpd. Sevenum ieder uit: 1 comp. wielrijders, 1 sectie zware mitrailleurs en 1 vuurmond van 6 veld.

vpd. Californië: $\frac{1}{2}$ esk. huz. en 1 sectie zware mitrailleurs.

Pt. 403 V.V. vermeldt niet, dat vuurmonden van 6 veld bij een vpd. kunnen worden ingedeeld. Het lijkt mij met het oog op vij. pantserwagens echter wel gewenscht.

Legeringsgroep C plaatst een zelfstandige wacht bij Helenaveen.

Daar er bij de uitwerking van de volgende onderstellingen nog al veel schetsen moeten worden overgelegd, hebben wij ons hier, waar dit nog mogelijk was, daarvan onthouden.

Bij het maken van schetsen komt het er vooral op aan een schets te leveren, welke duidelijk spreekt; daartoe moeten in de eerste plaats de grenzen van het legeringsgebied der legeringsgroepen met dikke lijnen in gekleurd potlood worden aangegeven. Ook het maken van duidelijke schetsen vereischt eenige oefening.

Vraag 3.

($\frac{3}{4}$ uur).

Welke wenschen ten aanzien van het tactisch gebruik van den vliegdiensricht, of heeft C.Lt.B. gericht, tot C.-IV D.G.

- a. voor den dag van 1 Juli;
- b. voor den nacht van 1 op 2 Juli;
- c. voor den vroegen morgen van 2 Juli.

Uitwerking van vraag 3.

De uit te voeren verkenningen zijn vermeld in pt. 4 van het bevel van den C.V. aan de Lt.B. (zie examenvraag 2).

Uit pt. 5 van dit bevel blijkt duidelijk, dat de C.Lt.B. geen vliegtuigen onder zijn bevelen krijgt, doch zijn wenschen kenbaar moet maken aan C.-IV D.G., die voor de verdere uitvoering zorg draagt.

Alvorens ons verder in het vraagstuk te verdiepen, moeten wij den toestand eerst weer helder voor oogen hebben.

a. Op 1 Juli is de Lt.B. nog belast met het openhouden van de accessen bij Meyel en de bruggen bij Nederweert.

Vraag: Wat volgt hieruit met betrekking tot den vliegdiens?

1e. Dat er verkenningen zullen moeten worden verricht West van de Peel en 2e. dat de C.Lt.B., in geval van een vijandelijken aanval, de diensten van een verbindingsvliegtuig en eventueel van een artillerievliegtuig niet zal kunnen ontberen.

De verkenningen West van de Peel zullen zich moeten beperken tot de belangrijkste naderingswegen en tot enkele oorden, daar het ondoenlijk is het geheele terrein te doen verkennen.

b. Op 1 Juli wordt de Lt.B. afgelost door de IV D.G. en gedurende den nacht gelegerd tusschen Maas en Peel.

Van dat oogenblik zal C.-IV D.G. zelf zorg dragen voor de verkenningen W. van de Peel. In den nacht van 1 op 2 Juli stelt dus C.Lt.B. alleen belang in het gebied tusschen Maas en Peel.

c. In den vroegen morgen van 2 Juli wordt de Lt.B. verplaatst naar Venray e.o. De wijze van opmarcheeren wordt in hooge mate bepaald door de berichten, welke de vliegdiens den C.Lt.B. kan leveren ten aanzien van eventueele vijandelijke verplaatsingen, hetzij in den nacht van 1 op 2 Juli, hetzij in den vroegen morgen van 2 Juli.

Bij een eventueele ontmoeting met den vijand kunnen een verbindingsvliegtuig en een artillerievliegtuig noodig zijn. C.Lt.B. kan ten hoogste aan C.-IV D.G. vragen deze vliegtuigen voor hem beschikbaar te houden. ¹⁾

Welke verkenningen moeten voorts op 1 en 2 Juli worden uitgevoerd met het oog op de door C.V. gestelde vragen? (zie punt 4 Legerbevel).

Wij wezen er reeds op, dat, aangezien in de lijn Boxmeer—St. Anthonis gegraven wordt, het voor de verkenningsorganen langs den grond zeer moeilijk, zoo niet onmogelijk, zal zijn door te dringen tot de meer achterwaarts gelegen verkenningsobjecten. Dit mag voor een enkele patrouille mogelijk blijken, doch hiervan mag men de verkenning niet laten afhangen. De verkenningen, genoemd onder a en d (zie Bijzondere Oorlogstoestand vraag 2), moeten bijgevolg geheel en de verkenningen,

¹⁾ Wat er „technisch” nog verder afgesproken moet worden, valt buiten het kader van de gestelde vraag.

genoemd onder *b* en *c*, gedeeltelijk door de vliegtuigen worden uitgevoerd.

Alvorens verder te gaan, een algemeene opmerking ten aanzien van het tijdstip, waarop de verkenningen moeten worden uitgevoerd, en ten aanzien van het vaststellen van „den aard der werkzaamheden” in eene stelling.

Het beste tijdstip voor het uitvoeren van verkenningen is kort na het aanbreken van den dag, daar men zoo spoedig mogelijk moet trachten vast te stellen of de toestand zich gedurende den nacht wellicht heeft gewijzigd (vij. opmarch, gereedstellen voor den aanval, brugslag, enz.). Bovendien heeft men dan de kans troepen, die zich gedurende den nacht hebben verplaatst, nog aan te treffen, vóór zij zich over de kantonnementen hebben verspreid.

Een ander gunstig tijdstip is kort voor het invallen van de duisternis, teneinde, met het oog op den nacht, over gegevens te beschikken, welke zoo laat mogelijk zijn verkregen. Tevens bestaat de mogelijkheid troepen waar te nemen, welke bezig zijn te verzamelen voor het uitvoeren van een marsch bij duisternis. Vooral bij korte nachten kan een en ander succes hebben, daar de troepen dan dikwijls gedwongen zijn, òf voor het invallen van de duisternis den marsch aan te vangen, òf deze bij daglicht te beëindigen.

Zoo mogelijk moet de verkenning in den loop van den dag nog één of tweemaal worden herhaald, waarbij men rekening moet houden met de eigen verplaatsing. Het is voor C.Lt.B. nl. zeer belangrijk te weten, of de vijand op een bepaald uur met grootere eenheden een bepaalde lijn heeft overschreden. De wijze, waarop de Lt.B. zich zal verplaatsen (sprongen), hangt in hooge mate van deze berichten af.

Het vaststellen van „den aard en den gang der werkzaamheden” in de stelling Boxmeer—St. Anthonis kan het best geschieden door vergelijking van de op verschillende dagen opgenomen luchtfoto's, meestal foto's op de schaal 1:10000 of 1:5000. Het best kunnen natuurlijk de werkzaamheden worden vastgesteld, indien men ook over een foto beschikt van het terrein, voordat de werkzaamheden werden aangevangen. Teneinde zoo scherp mogelijke foto's te verkrijgen, moeten deze worden genomen op een daarvoor gunstig oogenblik, dit is meestal eenige uren na het aanbreken van den dag (meest helder).

Gedurende den nacht is van een verkenning van kantonnementen, ook bij heldere maan, niet zoo heel veel te verwachten in verband met de vele slagschaduwen, welke de straten blijvend in het duister hullen. Het al of niet ontstoken zijn van licht geeft geen positieve aanwijzingen omtrent het al of niet bezet zijn van de kantonnementen. Troepenverplaatsingen langs de zich als een grauw lint afteekende wegen kunnen echter dikwijls worden waargenomen; de nadere verkenning geschiedt dan door het afwerpen van aan parachuten bevestigde lichtkogels.

Daar de verbinding met C-IV D.G. gebrekkig is (zeer zeker bestaat

op 2 Juli geen doorlopende telefonische verbinding met dien Commandant), moeten de wenschen ten aanzien van den vliegdiens zooveel doenlijk vooraf nauwkeurig worden geformuleerd. Voor 1 Juli is zulks niet zoo heel moeilijk, daar de Lt.B. stil staat. Eene verkenning „dichtbij” van eenige belangrijke opmarswegen en eenige veraf gelegen objecten kort na het aanbreken van den dag en kort, voordat de aflossing van de Lt.B. door de IV D.G. plaats vindt (dit laatste speciaal ten W. van de Peel), schijnen vooralsnog voldoende.

Voor 2 Juli zal men moeten aangeven op welk uur, vroeg in den morgen, men bericht wenscht te hebben omtrent eventueele overschrijding door den vijand van een bepaalde lijn.

Daar het gebruik van een artillerie-verkenningsvliegtuig niet van te voren is vast te stellen, vrage men alleen het „beschikbaar houden” (zie noot 1 op blz. 33).

Ten slotte nog iets over de samenwerking tusschen de verkenningsvliegtuigen en het verkenningdetachement. Dit is alleen mogelijk, indien de *achtereenvolgens* door C.-verkd. in te richten berichtkokerterreinen (c.q. U lap-posten) van te voren zijn vastgesteld.

De vlieger vliegt dan terugkomende over de vastgestelde plaatsen en werpt het bericht af op de plaats, waar de lappen zijn uitgelegd. Een en ander kan voor den vlieger zeer tijdroovend zijn, daar hij soms tevergeefs zal zoeken. Het brengt mede, dat voor deze plaatsen zeer overzichtelijke terreinen moeten worden gekozen en C.-verkd. over voldoende personeel en materieel moet kunnen beschikken om steeds één berichtkokerterrein in bedrijf te hebben, terwijl aldaar motorordonnansen aanwezig moeten zijn, om de berichten over te brengen naar den Commandant van het verkd. Wij laten deze samenwerking verder buiten beschouwing.

In verband met het bovenstaande maakt de C.Lt.B. de navolgende wenschen kenbaar aan C.-IV D.G.

Voor 1 Juli.

I. Kort na het aanbreken van den dag:

a. Oost van de Peel.

Of troepenverplaatsingen plaats vinden langs de kunstwegen:

1. Kessel—Blerick—Lottum—Boxmeer—Mook;

2. Helden—Horst—Venray—Mill—Grave;

of de oorden: Beers, Mill en Haps door den vijand zijn bezet;

of de oorden: Rijkevoort, Beugen, Boxmeer en St. Anthonis door den vijand bezet blijven;

of brugslag plaats vindt over de Maas tusschen den mond van de Niers en Grave (n.i.), in het bijzonder bij St. Agatha, Cuijk, Mook en Overasselt.

b. West van de Peel.

Of troepenverplaatsingen plaats vinden langs de kunstwegen:

1. Meyel—Deurne—Gemert—Uden;
 2. Gemert—Veghel;
 3. langs de Zuid-Willemsvaart tot Veghel;
 4. Weert—Heeze—Geldrop—Opwetten—Son—St. Oedenrode (aangenomen is dat West van deze lijn de verkenning door de zorg van andere troepencommandanten geschiedt);
- of de oorden: Deurne, Helmond, Geldrop, Liesel, Asten, Zomeren, Heeze door den vijand zijn bezet.

De verkenningen, onder *a* genoemd, moeten éénmaal in den loop van den dag en voorts voor het invallen van de duisternis worden herhaald; de onder *b* genoemde verkenningen moeten tegen den middag worden herhaald. C.Lt.B. wacht de resultaten dezer verkenningen in op zijn Stafkwartier te 8.00, 14.00 en 20.00.

II. Seriebeeld schaal 1:10000 te maken van het terrein, Noord begrensd door den kunstweg Beugen—Rijkevoort (inb.) en naar het Westen verlengd, Oost begrensd door de Maas, Zuid begrensd door de lijn kerk Vortum—kerk Oploo—driesprong kunstwegen (2 km West van Oploo), West begrensd door de lijn genoemden driesprong—kerk Wanroy.

Foto te 13.00 op Stafkwartier-C.Lt.B.

III. Eventuele beschikbaarstelling van een verbindingsvliegtuig bij een vijandelijken aanval.

IV. Eventuele beschikbaarstelling van een artillerievliegtuig.

Nacht 1/2 Juli.

Verkennen of zich vij. troepen verplaatsen over de voor 1 Juli onder *a* genoemde kunstwegen Zuid van de lijn Boxmeer—St. Anthonis en of brugslag over de Maas plaats heeft bij de onder *a* genoemde punten (zie 1 Juli).

De resultaten der verkenning vóór 4.30 op Stafkwartier-C.Lt.B.

Vroegen morgen van 2 Juli.

I. Zoo vroeg mogelijk op stafkwartier-C.Lt.B.: „Is vijand met sterke afdeelingen ten Z. van den kunstweg Wansum—Venray—Weverslo?“

II. Als voren: „Zijn de voorpostendetachementen te Grubbenvorst, Californië en Sevenum nog ter plaatse?“

III. te 7.00 op het oude stafkwartier te Helden: „verplaatsen zich vijandelijke troepen op de kunstwegen, welke van de stelling Boxmeer—St. Anthonis in Z. richting voeren?“

Eerst later op den dag heeft C.Lt.B. belang bij de overige verkenningen, genoemd onder *a* van 1 Juli. Gevraagd was alleen het gebruik van dien vliegdiens in den vroegen morgen van 2 Juli.

In hoeverre de vliegerverkenningen kunnen worden gecombineerd, of moeten worden beschermd is niet aan den C.Lt.B. om uit te maken.

Ten slotte doen wij hieronder nog volgen de vierde en laatste vraag van het schriftelijk gedeelte.

De uitwerking hopen wij in het volgende nummer te behandelen.

4e vraag.

(1½ uur).

Kaarten en schetsbladen:

1:25.000 No. 632 en 652, 633 en 653.

Vervolg van den Bijzonderen Oorlogstoestand Rood.

(Bijlage: een schets).

De hoofdmacht van het Roode Leger heeft in de eerste dagen van Juli haar opmarsch voortgezet; de gevechtsaanraking met de blauwe stelling aan het Wilhelminakanaal is, nadat de voorposten waren teruggeworpen, tot stand gebracht, waarna men terstond overging tot het voorbereiden van den aanval op de hws. Deze aanval moet 8 Juli losbreken.

Uit de door Rood ondernomen verkenningen tusschen Maas en Peel viel af te leiden, dat Blauw zich in de lijn Boxmeer—St. Anthonis vermoedelijk met een reserve divisie (bestaande uit troepen van oudere lichtingen en verouderde artillerie) ter verdediging inricht. Vóór de stelling zijn slechts zwakke voorposten geplaatst. In de omgeving van Beers, Haps en Mill werd sinds den avond van 2 Juli een Blauwe Cavalerie-divisie¹⁾ gesignaleerd. Voorts is gebleken, dat bij Mook een zware brug is geslagen, waarover aanzienlijke transporten naar Noord-Brabant plaats hebben.

In verband met een en ander deed de Roode Legercommandant de I Divisie oprukken tusschen Maas en Peel. In afwachting van de komst van die divisie had de Lt.B. opdracht gekregen bij een vijandelijken aanval vanuit het front Boxmeer—St. Anthonis zich niet in een beslissend gevecht te begeven, doch, onder zooveel mogelijke vertraging van 's vijands opmarsch, terug te wijken in Z. richting, met als uiterste grens van terugtocht de lijn²⁾.

In den morgen van 4 Juli ging de Blauwe Cavalerie-divisie tot den aanval over.

1) Bestaande uit o.m. 3 regimenten cavalerie, een regiment van 3 bataljons inf. op auto's en 2 afdelingen rijdende artillerie.

2) Doet niet ter zake.

Te 12.00 is de toestand zooals op de schets schematisch is aangegeven.

De I Divisie, welke onder de bevelen van C.Lt.B. is gesteld, rukte in den nacht van 3 op 4 Juli op uit de omgeving van Maasbree. Zij heeft in den loop van den morgen van 4 Juli van C.Lt.B. opdracht gekregen stelling te nemen in de lijn Wanssum—Oirlo—Veulen, teneinde, zoo noodig, de Lt.B. in die lijn te kunnen opnemen.

Blijkbaar verrast door de aanwezigheid van de I Divisie zette de Blauwe Cavalerie-divisie den aanval niet verder voort en groef zich in.

5 Juli 10.00 is de toestand nog dezelfde. Op dat uur ontvangt C-I Div. van C.Lt.B. het volgende bevel.

Exemplaar No. 1.

Geheim.

Lichte Brigade.
Sectie I^r No. 11 B.

cp.5 Juli 9.30.

BEVEL.

1. <i>Vijand.</i>	}	Zie hierboven.
2. <i>Eigen toestand.</i>		

3. De onder mijne bevelen gestelde troepen moeten op 6 Juli de vijandelijke Cavalerie-divisie terugwerpen en eene uitgangstelling veroveren voor een op 8 Juli te ondernemen aanval op 's vijands hws. in de lijn Boxmeer—St. Anthonis.

4. *Troepenindeeling.*

Er worden twee gevechtsgroepen gevormd:

Rechter: onder Co. van C-I Div., bestaande uit:

I Divisie (min R.J.),
R.W. (min IV),
St., 1 en 2-I R.H. en Bt. 6 veld.,
de motorbatterij van 6 veld.

Linker: onder Co. van den C. van de Cav. van de Lt.B., bestaande uit:

M.P., 3 en 4-I R.H.,
II R.H.,
IV — R.W.,
R.J. (min één bataljon),
de beide rijdende batterijen (plus het personeel voor een te vormen Afd. Staf),
de motorbatterij 7 veld.

Scheidingslijn: K^m. 1500 m Oost van Venray — pl. 26 aan den kunstweg van Maashees naar Venray — viersprong 1500 m Noord-Oost van Overloon (aan linker gevechtsgroep) — knik in den kunstweg van Boxmeer naar St. Anthonis (vt. 11—55).

Te mijner beschikking blijft 1 bataljon van R.J. Dit bataljon is 6 Juli 6.00 opgesteld te Oirlo.

Heden te 20.00 treden de hiervoren genoemde troepen onder bevel van den commandant van de betrokken gevechtsgroep. Tot dat uur worden de bestaande gevechtsgroeping en bevelvoering gehandhaafd, met dien verstande evenwel, dat *de noodige verkenningen terstond moeten aanvangen* en te dien aanzien geen rekening behoeft te worden gehouden met het uur 20.00, mits de bevelvoering in elk onderdeel verzekerd blijft.

5. *Aanvalsplan, opdrachten voor de gevechtsgroepen.*

Beide gevechtsgroepen vallen op 6 Juli gelijktijdig aan, waarbij de voorste aanvalstroepen te 6.00 de lijn moeten overschrijden, welke thans door de Lt.B. wordt vastgehouden.

De rechter gevechtsgroep legt den nadruk op het frontgedeelte ongeveer tusschen de spoorbaan en den kunstweg naar Boxmeer; de linker gevechtsgroep à cheval van den kunstweg naar Overloon.

De inleidende beschieting mag niet beginnen voor 5.45.

De gevechtsgroepen dringen aanvankelijk door ongeveer tot den Noordrand van Vierlingsbeek—den kunstweg van Vierlingsbeek naar Overloon—Noordrand van de boschpreecelen Oost, Noord en West van Overloon.

Wanneer deze lijn is bereikt, worden onmiddellijk de verkenningen tegen de lijn Boxmeer—St. Anthonis ingezet en verplaatsen de gevechtsgroepsecommandanten de door hen noodig geoordeelde artillerie, ten einde het behaalde succes zoo spoedig mogelijk te kunnen uitbreiden; de rechter gevechtsgroep den nadruk leggend richting Boxmeer, de linker richting Oploo.

Hierbij behoeven de gevechtsgroepen niet op elkaar te wachten.

De voorposten des vijands moeten worden teruggedrongen, waarna de gevechtsgroepen zich met hare voorste afdeelingen vastzetten in de lijn Sambeek—de Strijpt—Oploo.

Ik laat den Cn. der gevechtsgroepen vrij met welke troepen zij den weerstand van de blauwe Cavalerie-divisie wenschen te breken; daarentegen bepaal ik, dat na het bereiken van de lijn Vierlingsbeek—Overloon door de rechter gevechtsgroep niet meer dan 2 en door de linker gevechtsgroep \pm 1 bataljon mag worden ingezet ter bereiking van het einddoel.

De hoofdmacht van beide gevechtsgroepen trekt samen in het bedekte terrein in de omgeving van Vierlingsbeek, Overloon en Vierlingsbeeksche Heide.

6. *Artillerie.*

Vijandelijke art.bestrijding is voor rekening van elke gevechtsgroep, ieder in haar vak.

De rechter gevechtsgroep moet zoo noodig op mijn bevel met 1 Afd. 7 veld de linker kunnen steunen tot aan den kunstweg van Venray naar Oploo.

7. *Vliegdiens* pro memorie.

8. Te Horst zijn vanaf heden 21.00 beschikbaar:

voor elke batterij 7 veld 2 batterij-rantsoenen,

voor elke batterij 6 veld 1 batterij-rantsoen,

voor elke batterij 12 hw. 1½ batterij-rantsoen.

Vóór het invallen van de duisternis mogen geen verplaatsingen van troepen plaats hebben.

9. *Commandoposten*.

Lt.B. Oirlo (was reeds aldaar),

I Div. Oostrum (vanaf 5 Juli 20.00),

C.-Cavalerie Lt.B. Brienshoek (was reeds aldaar).

10. *Verbindingsassen* pro memorie.*De Generaal-Majoor,**Aan*
.....*Gevraagd:*

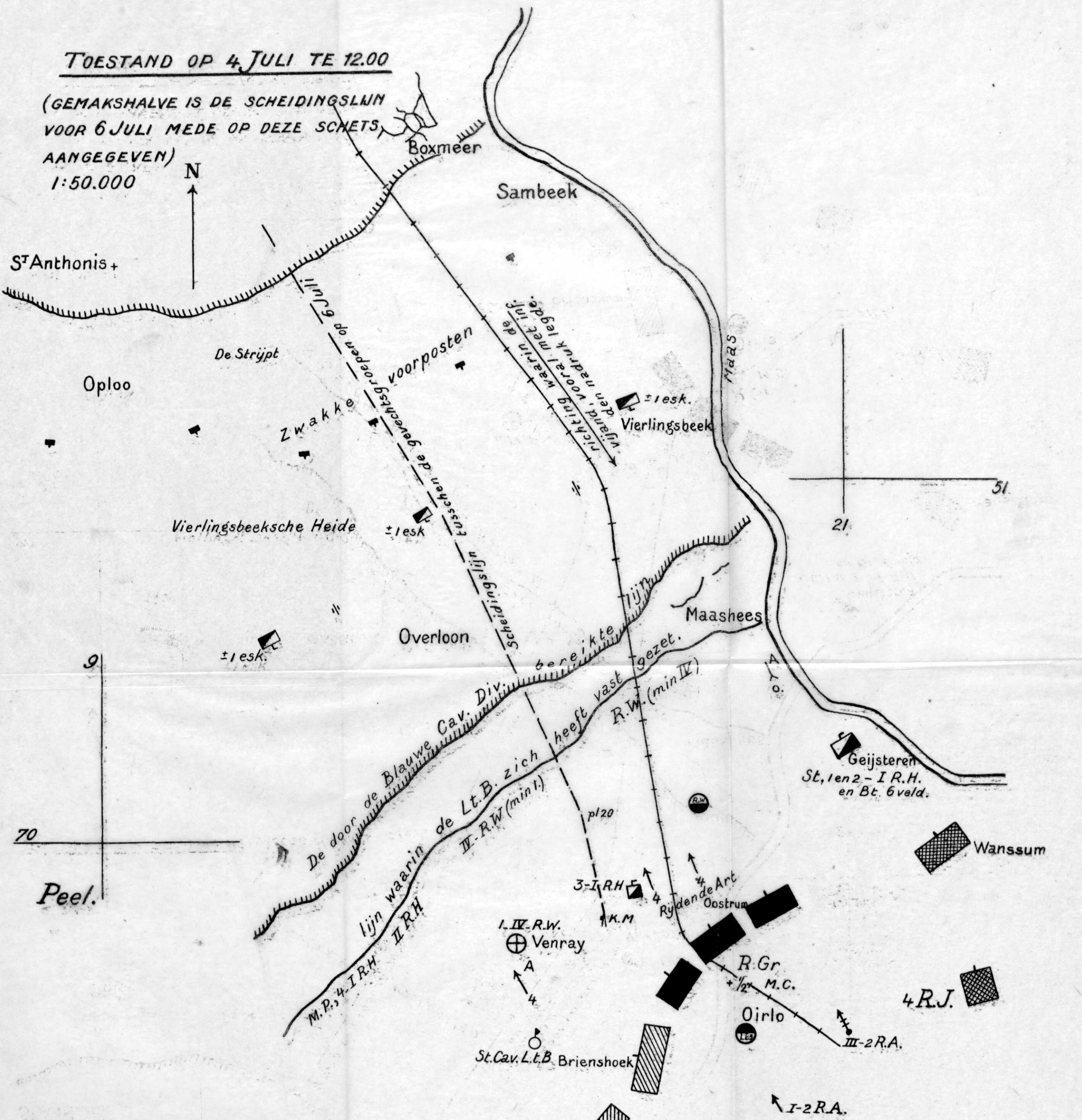
a. Op een schets aan te geven de opstelling van de rechter gevechtsgroep op 6 Juli 6.00 tot bataljons inf., Afdn.art. en zelfstandige kleinere onderdeelen nauwkeurig (geen treinen).

b. In groote lijnen aan te geven de wijze, waarop de C.-rechter gevechtsgroep wenscht, dat de aanval zal worden uitgevoerd. Daarbij in ieder geval te vermelden: de taak van de voornaamste onderdeelen, de aanvalsdoelen, het gebruik van de D.A. (indeeling, inleidende beschieting, art. bestrijding, ondersteuning van den aanval), het gebruik van de 1 M.C.

(Wordt vervolgd.)

TOESTAND OP 4 JULI TE 12.00

(GEMAKSHALVE IS DE SCHEIDINGSLIJN
VOOR 6 JULI MEDE OP DEZE SCHEETS
AANGEGEVEN)
1:50.000

VERKLARING

|| = een, door vliegers vast-
gestelde, vijandelijke
art. opstelling.

I.E.W. houdt verband met
Lt.B.
I.C.P. is verdeeld over R.Gr. en R.J.

Oostenrijk
7 8 D.A.C.

Engelsche luchtmanoeuvres in 1930.

DOOR

W. F. SILLEVIS,

Luitenant-Kolonel van den Generalen Staf.

De jaarlijksche oefeningen in den luchtoorlog in Engeland behooren tot de belangrijkste gebeurtenissen op militair luchtvaartgebied en worden dan ook door de deskundigen met belangstelling tegemoet gezien. Toch acht ik die luchtmanoeuvres ook van voldoende belang voor elken officier om daaraan enkele bladzijden te wijden.

Dit jaar verschilden de oefeningen van het Engelsche luchtwapen, welke plaats vonden van 12—15 Augustus, aanmerkelijk van die, in vorige jaren gehouden. Was toch in de jaren 1927 en 1928 meer in 't bijzonder aandacht besteed aan de luchtverdediging van Londen en de samenwerking van de daarvoor onontbeerlijke legerafdeelingen, in 1930 is de landsdefensie buiten beschouwing gelaten.

Thans is sprake van een luchtoorlog, van een strijd in de lucht van vliegtuigafdeelingen van flinke sterkte, waarbij het strategisch gebruik van de luchtstrijdkrachten op den voorgrond treedt¹⁾.

Onderstelling (zie schets).

Het oefenterrein stelt voor een zwak bewoond eiland, dat koloniaal bezit is van twee mogendheden; de grens loopt als op de schets is aangegeven.

De roode kolonie omvat een welvarend gebied met eenige centra van handel en industrie, o.a. mijnindustrie bij Hucknall en Bircham Newton.

De hoofdstad Cranwell is door spoorwegen verbonden met de havenstad Catterick en met de marine-steunpunten Skipsea en Donna Nook.

De blauwe kolonie is een arm land met weinig verkeerswegen en zonder centra van handel en industrie.

De hoofdstad Andover is door een goeden verkeersweg verbonden met het marine-steunpunt Gosport.

Het grensgebied is een denkbeeldige ontoegankelijke bergstreek, waarin de vier op de schets aangegeven passen door vliegtuigen kunnen worden benut.

De militaire centra zijn onderling en met de voornaamste steden radio-telegrafisch verbonden; speciale telefoonverbindingen zijn niet aangelegd en een luchtwachtdienst is niet in werking gesteld.

Blauw heeft Rood een ultimatum gezonden, dat 12 Augustus te 11.00 afloopt. De wederzijdsche vliegtuigverbanden zijn op 10 en 11 Augustus geconcentreerd op de luchtvaartterreinen en vliegvelden (zie schets).

¹⁾ Zie o.m. Die Luftwacht September 1930. The Army Quarterley Oct. 1930 („The Air excersises 1930” bij Major OLIVER STEWART). Deutsche Wehr No. 35 van 17 Sept. 1930.

ROOD.

Benaming.	Aantal en soort der toestellen.	Gestationneerd te
Gevechtsvliegdiens — 3 „Fighter Wings” 1)		
Squadron No. 3	11 Bristol Bulldog	Northolt (?)
”	17 11 idem	Northolt (?)
”	19 11 Siskin	Duxford
”	23 11 Gamecock	Kenley
”	32 11 Siskin	idem
”	41 11 Siskin	Stutton Bridge
”	29 11 Siskin	N. Wealth
”	111 11 Siskin	Bicester (?)

Nachtbombardeemensvliegdiens — 1 „Night Bomber Wing”

Squadron No. 10	Hyderabad	N. Coates
” No. 99	Himalidi	Upper Heyford

BLAUW.

Benaming.	Aantal en soort der toestellen.	Gestationneerd te
Gevechtsvliegdiens — 1 „Fighter Wing”		
Squadron No. 1	11 Siskin	Tangmere
” No. 43	11 idem	Hawkinge
” No. 25	11 idem	Tangmere

als rood

Squadron No. 9	Virginia	Worthydown
” No. 7		Manston
” No. 58		Worthydown

Dagbombardeemensvliegdiens — 1 Day Bomber Wing

Squadron No. 35	9 Fairey III F 3	Caftord
” No. 100	9 Horsley	Bicester
” No. 207	9 Fairey III F 3	Caftord

Totaal: 8 Ja.V.An. 5 Bom.V.An. 3)

2 Day Bomber Wings 2)

Squadron No. 12	9 Fairey Fox	Andover
” No. 33	9 Hawker Hart	Upavon
” No. 101	9 Sidstrand	Andover
” No. 600	9 Wapiti	Tangmere
” No. 601	9 idem	Lymphne
” No. 605	9 idem	Manston

Totaal: 3 Ja.V.An. 9 Bom.V.An. 3)

3) Eenvoudigheidshalve is de Nederlandse benaming gebruikt.

2) Squadrons 600, 601 en 605 zijn Auxiliary Squadrons (reserve-verband).

1) 1 Fighter Wing (groep) bestaat uit eenige Fighter Squadrons (afdeeling), elk van 3 Flights à 4 tot 5 vliegtuigen.

Onmiddellijk valt de aandacht op de krachtverhouding der beide partijen: Rood heeft een sterken gevechtsdienst (de Bulldogs zijn bovendien krachtiger dan de Siskins!), terwijl Blauw uitmunt door een krachtigen bombardeervliegdiens (met Hawker Harts en Virginia's!).

Alvorens tot een bespreking van het verloop der oefeningen over te gaan, is het niet van belang ontbloomt eerst enkele gevolgtrekkingen te maken uit dezen blijkbaar met opzet door den Leider geschapen toestand.

Rood heeft belangrijke centra te verdedigen en vindt bovendien in het vijandelijk land — behalve de hoofdstad en de vliegvelden e.s. — weinig loonnende doelen! Voor de roode kolonie zal dus verdediging op den voorgrond staan; wil zij tot het offensief overgaan, dan zal zij in hoofdzaak haar kracht moeten zoeken in het bestoken met laag vliegende vliegtuigen van de blauwe luchtvaartterreinen, al dan niet gepaard met het uitvoeren van enkele luchtaanvallen op steden. Rood is dus strategisch-defensief.

Blauw daarentegen heeft geen belangrijke objecten te verdedigen, doch vindt dankbare doelen voor zijn Bom.V.An. in de vijandelijke kolonie: Blauw is derhalve strategisch-offensief.

Maar toch hebben beide partijcommandanten een vraagpunt tot oplossing te brengen, dat wel even aandacht verdient.

Zal Rood ook voornamelijk tactisch-defensief optreden door zijn jagers te gebruiken nabij de passen in het grensgebied en nabij de te verdedigen objecten, of zal hij den aanvaller op eigen grond bestoken en trachten de bronnen van zijn gevechtskracht (vliegvelden, enz.) te vernielen en dus in het tactisch-offensief zijn kracht zoeken?

Voor Blauw ligt op grooten afstand van de grens als verleidelijk doel de havenstad Catterick. Wil men met een voldoende gewicht aan bommen boven die stad verschijnen, dan zullen nachtbombardementsvliegtuigen de eenige aanvallers kunnen zijn. Zal Blauw overdag dus Catterick met rust laten?

Het antwoord op die vragen geeft het verloop der oefeningen.

Hij, die de bij de Royal Air Force (R.A.F.) heerschende denkbeelden kent, zal wel niet verwonderd zijn, dat ook Rood onversaagd zijn kracht in den aanval zoekt, slechts weinig krachten voor de verdediging achterlatende.

De oefeningen vangen dan ook aan met twee inderdaad succesvolle aanvalsbewegingen:

Rood voert onmiddellijk na het verstrijken van het ultimatum met zijn Bom.V.An. raids uit op Upavon, Worthydown en Tangmere, terwijl bombardeer- en jachtvliegtuigen gezamenlijk Manston en Lympne tot doel kiezen.

Blauw dirigeert eveneens op 12 Augustus 11.00 zijn krachtige dagbombardeervliegtuigen (Fairey Tox en Hart) op de vijandelijke hoofd-

stad Cranwell en doet raids uitvoeren op Bircham, Newton, Hucknall en Shipsea en de tot verdediging achtergebleven roode jachtvliegtuigen blijken niet in staat te zijn de aanvallen van de krachtige dagbombardeurs te keeren.

Maar bovendien ontziet de Blauwe Commandant zich niet om overdag een Bom.V.A. van 8 nachtbombardementsvliegtuigen (Virginia) door de Sealand Pas een raid te doen uitvoeren naar de havenstad Catterick. Deze beweging wordt niet ontdekt door de roode jagers, zoodat de scheidsrechters moeten vaststellen, dat deze aanval zoo groote verwarring en ontsteltenis heeft gesticht, dat van een volledig succes kan worden gesproken. Zoo wierp een waagstuk der Blauwen, hetwelk — bij een ontmoeting van de zware, minder snelle Virginia's met de moderne roode jagers (Bulldogs) — tot gevoelige verliezen van de blauwe gevechtskracht had kunnen leiden, schitterende resultaten af.

Verloop van de oefening.

12 Augustus.

Weder: regenbuien; gebroken bewolking op 750 m.

Offensief optreden als bovenvermeld.

Verschillende roode en blauwe vlieguitgroepen moeten een reservevliegterrein in gebruik nemen.

Indruk: Blauw heeft overmacht, dank zij zijn goede dagbombardeervliegtuigen.

Nacht van 12/13 Augustus.

Rood voert een 20-tal aanvallen uit met jagers en bombardeurs op de vliegvelden en steden der blauwe kolonie en houdt krachten beschikbaar voor de verdediging van Cramwell.

Blauw bepaalt zich tot zwakke ondernemingen tegen Cranwell en Bircham Newton.

Rood kan in samenwerking met zoeklichten die aanvallen afslaan.

13 Augustus.

Weder: helder; bewolking tot 700 m.

Rood zet het offensief krachtig voort; in den voormiddag is het luchtvaartterrein te East-Church het doelwit van drie heftige aanvallen; eerst een van jagers, die scherf- en brandbommen werpen; een uur later een aanval van dagbombardeervliegtuigen met zware scherfbommen en ten slotte weer een aanval van jagers, om de verwoesting te voltooien.

Roode jagers vallen de aanvallende blauwe bombardeervliegtuigen krachtig aan, hetgeen leidt tot vele luchtgevechten.

Blauw doet — na ontvangst van het bericht, dat de haven Catterick is moeten worden ontruimd — krachtige aanvallen op de kustplaatsen Shipsea en Donna Nook.

Daarnaast worden ook de roode luchtvaartterreinen en de belangrijke centra niet met rust gelaten.

Indruk: Rood heeft, dank zij zijn rusteloos offensief, het overwicht in de lucht.

Nacht van 13/14 Augustus.

Door slechte weersgesteldheid mocht op bevel van den Leider niet worden gestart.

14 Augustus.

Slecht weer met storm en regen.

Rood blijft in offensief optreden zijn kracht zoeken.

Roode jagers vallen juist Lympne aan op het oogenblik, dat een blauwe Bom.A.V. aldaar opstijgt; groot succes.

Roode en blauwe jagers voeren een heftig gevecht bij de Reading Pas.

Blauw voert 24 verschillende raids uit, waarvan 8 op Cranwell; blauwe bombardeer eskaders blijven 5½ uur in actie; hevige luchtgevechten ontwikkelen zich.

In den namiddag gebruikt de Commandant der blauwe luchtstrijdkrachten nogmaals zijn bombardeervliegtuigen voor een groote strategische onderneming, die tot doel heeft de vijandelijke hoofdstad Cranwell en uitgevoerd wordt door 18 dag- en 8 nachtbombardeurs.

Ter misleiding van de tegenpartij wordt de aanval voorafgegaan door een offensief tegen Duxford, Cranwell en Birehem Newton, terwijl sterke patrouilles van blauwe jagers naar de Reading Pas gedirigeerd worden, om de blauwe Bom.V.An. bij terugkeer op te nemen.

Te 18.15 wordt de aanval ingezet, die ondanks heftige vijandelijke aanvallen zijn doel weet te bereiken, maar de aanvalskracht is min of meer gebroken, en Blauw lijdt gevoelige verliezen.

Nacht van 14/15 Augustus.

Deze laatste nacht — de oefeningen eindigden op 15 Augustus te 3.30 — toonde een groote wederzijdsche bedrijvigheid:

Blauw met 24, Rood met 22 aanvallen.

Beschouwingen.

Bij een nabetrachting moet vóór alles op den voorgrond staan, dat bij deze luctoefeningen de gedachte aan samenwerking met de andere voor de luchtverdediging bestemde legerorganen vrijwel ontbrak, doch dat het hoofddoel was: het strategisch en tactisch gebruik van de luchtstrijdkrachten.

Uiteraard zou geruimen tijd stilgestaan kunnen worden bij dat tactisch gebruik, bij de indeeling van de verschillende soorten (jagers, dag- en nachtbombardeervliegtuigen) in bepaalde verhoudingen bij ondernemingen in min of meer grooten stijl, bij de waarde van elke

soort vliegtuig in een gegeven geval e.d., docht deze vraagstukken — evenals het gebruik van de zware nachtbombardeervliegtuigen voor raids overdag zonder voldoende bescherming — zullen hun weg wel vinden in ons militair luchtvaart-centrum te Soesterberg. Ons boezemt meer belang in de vraag, of ook voor het gebruik van de luchtstrijdkrachten bij onze landsverdediging iets valt op te merken, wellicht te leeren uit de Engelsche luchtmanoeuvres.

We kunnen daarom de door den scheidsrechterlijken dienst opgelegde verliezen aan vliegtuigen en de vermoedelijke door de luchtaanvallen veroorzaakte verwoestingen in de bewoonde oorden stilzwijgend voorbijgaan, zulks te meer, omdat ons daaromtrent geen officieele gegevens ten dienste staan.

Wel is het opmerkelijk, dat elk verslag van deze oefeningen den nadruk legt op twee zaken, die nauw met elkaar in verband staan, t.w.:

- a. den aanval op de luchtvaartterreinen;
- b. den afweer van de aanvallen van laagvliegende vliegtuigen.

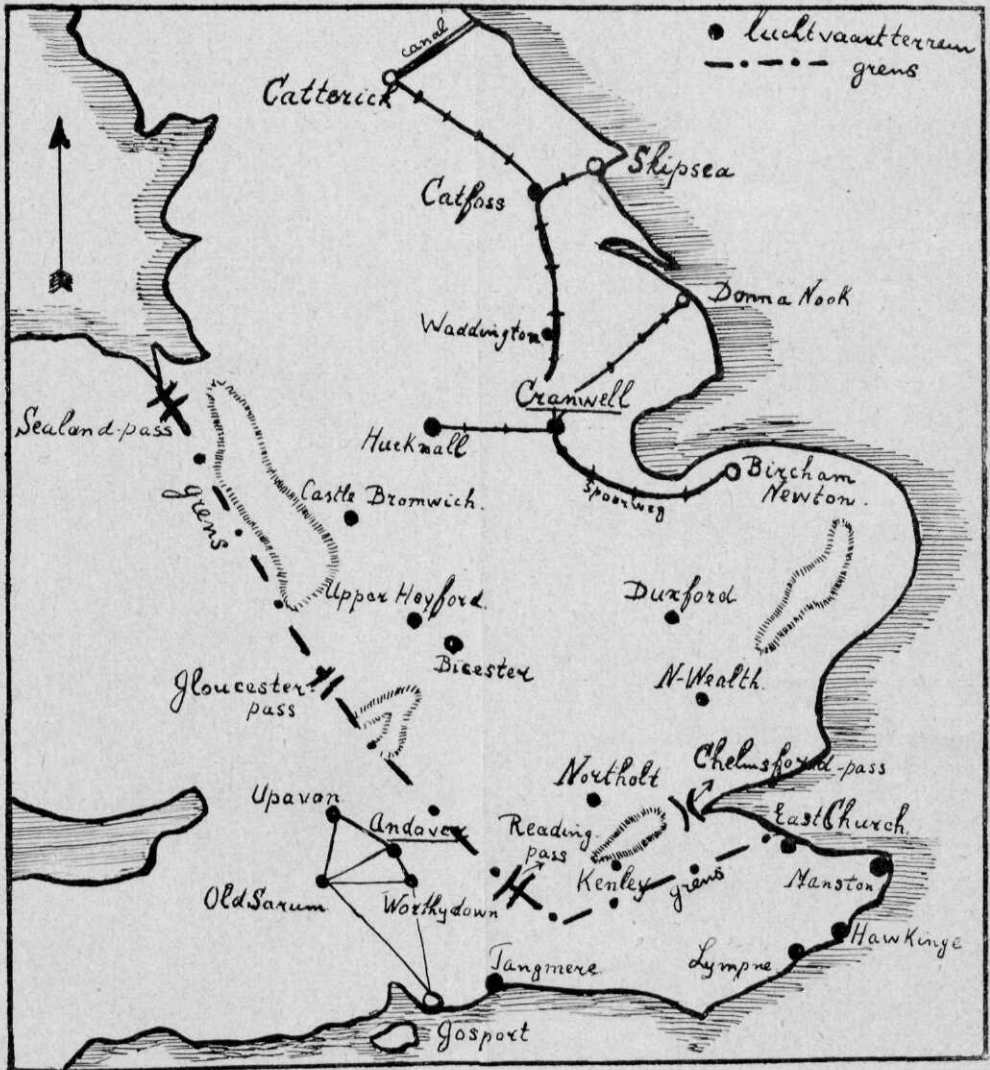
Ook eigenlijk niets nieuws! het meest trefbare punt voor elk vliegtuigverband is ten slotte zijn vliegpark- of vliegveld met de daaraan verbonden min of meer uitgebreide grondorganisatie.

Snelle aanvallende jagers, samenwerkende met op grootere hoogte vliegende, krachtige dagbombardeervliegtuigen, kunnen op een dergelijk terrein, waar bovendien bijna altijd enkele toestellen gevechtsvaardig gereed zullen staan, groote verwarring stichten en de gevechtskracht der betrokken luchtstrijdkrachten tijdelijk verminderen.

Het behoeft geen verwondering te baren, dat door dit toenemen van de kans op dergelijke aanvallen in vakkringen in de laatste jaren stemmen opgaan om de verdedigingsmiddelen daartegen te volmaken.

En zoo dringt zich onwillekeurig bij den onbevooroordeelden lezer de overtuiging op, dat het doel van den Leider dezer oefeningen ook is geweest, de aandacht van gezaghebbende kringen in Engeland te vestigen op het gebrek aan krachtige afweermiddelen op den grond tegen laagvliegende vliegtuigen.

De Majoor STEWART, die een dergelijken onverwachten aanval op een vliegveld tijdens de manoeuvres heeft medegemaakt, wijdt in zijn lezenswaardig artikel aan die verdediging vele woorden en geeft ook de richting aan, waarin z.i. de oplossing moet worden gezocht, n.l. in een luchtdoelwapen met meer dan één loop, welker affuitage snelle verandering van richting mogelijk maakt en dat een voldoende zwaar projectiel met groote V_0 in groote vuursnelheid afvuurt. Wellicht zweeft hem hierbij voor oogen de in Amerika beproefde mitrailleur van 12,7 mm met 4 loopen, die ieder afzonderlijk, dan wel te zamen kunnen worden gebruikt, in welk geval per minuut \pm 2600 schoten dit vuurwapen zouden verlaten. Trouwens hier te lande is dit vraagstuk, dat de laatste jaren een onderwerp van studie in vakkringen uitmaakt, al geruimen tijd in onderzoek. In ieder geval hebben de oefeningen van het Engelsche luchtwapen weer eens duidelijk naar voren gebracht

de noodzakelijkheid om de ontwikkeling van dit vraagstuk met aandacht te volgen.

Bovendien wijst de toebedeeling aan den strategischen verdediger van een flinke overmacht aan jachtvliegtuigafdeelingen de richting aan, waarin de kracht van onze luchtverdediging van het binnenland zich in de toekomst zal moeten ontwikkelen, nl. in de uitbreiding van het aantal jagers, hetzij door vermeerdering van het aantal Ja.V.An., dan wel — en dat zal voor ons land vermoedelijk meer aanbeveling verdienen — in het vermeerderen van het aantal toestellen per Ja.V.A. Immers het behoeft geen nader betoog, dat een groot aantal snelle, moderne jagers, zoowel tactisch-defensief als tactisch-offensief gebruikt, de afweerkracht van de Nederlandsche luchtverdediging verhoogt, zulks ondanks het feit, dat de trefkans van het vuur van het luchtdoelgeschut zich nog steeds in stijgende lijn beweegt.

Maar dan moet het jachtvliegtuig aan de zwaarste eischen van stijgsnelheid en horizontale snelheid voldoen, anders kan het den strijd met de moderne dagbombardeervliegtuigen niet met succes aangaan.

Snelheden van meer dan 300 km per uur zijn — zooals de Engelsche manoeuvres hebben aangetoond — daarvoor beslist noodzakelijk.

Het Engelsche vliegtuigmaterieel heeft weder tijdens de talrijke vluchten bij dag en nacht, in regen en wind zijn goede hoedanigheid bewezen, maar boven alles komt een woord van lof toe aan de deelnemende vliegers.

Ik wil dit overzicht dan ook eindigen met het brengen van een eeresalut aan de Engelsche vliegers, die gedurende deze 64 uren bij ongunstige atmosferische omstandigheden dag en nacht den strijd in de lucht hebben aangeboden, zonder dat daarbij één enkel ongeval is voorgekomen en die daardoor wederom hunne uitstekende vliegvaardigheid daadwerkelijk hebben getoond.

NASCHRIFT.

Tijdens het ter perse gaan van dit artikel lees ik in de November aflevering 1930 van *Journal Royal United Service Institution*, dat Rood — bij gebrek aan organen van den luchtwachtdienst — dagelijks enkele jagers naar de passen in het grensgebied dirigeerde met opdracht de nadering van vijandelijke luchteskaders radiotelegrafisch te melden.

Deze vliegende luchtwachtposten hebben den partijcommandant meermalen in staat gesteld tijdig tegenmaatregelen te nemen.

Gegevens vreemde legers. (Januari 1931.)

ZWITSERLAND XXII.

Oorlogsorganisatie.

Het regiment infanterie bestaat uit:

den regimentsstaf met de telefoon- en seinsectie;

2 tot 4 bataljons.

In het gevecht beschikt de regimentscommandant over den gevechtsstaf en over 3 commandogroepen, die aan de bataljons worden onttrokken.

Door toevoeging van artillerie en van een geneeskundige compagnie, dikwijls ook van wielrijders, mitrailleurs, enz., groeit het regiment bij het gevecht in den regel tot een „*kombiniertes Regiment*”. Het regiment ontvangt van elk bataljon en van elk aan het regiment toegevoegd onderdeel een verbindingsofficier of -onderofficier voor indeeling bij den regimentsstaf.

Het bataljon bestaat uit:

den bataljonsstaf, waaraan te velde toegevoegd: 2 commandogroepen (onttrokken aan de infanterie-compagnieën) en voor zooveel noodig deelen van de telefoon- en seinsectie van het regiment, samen vormende de commandosectie van het bataljon;

3 infanterie-compagnieën;

1 mitrailleurcompagnie.

De infanterie-compagnie bestaat uit:

de commandosectie en 4 gevechtssectiën.

De commandosectie staat onder bevel van een luitenant-sectiecommandant (met een onderofficier-plaatsvervanger) en bestaat uit:

2 commandogroepen, elk van 1 groepscendant en 8 man (ordonnansen en verbindingsmanschappen);

2 trompetters en 1 tamboer als gevechtsordonnansen;

1 dienstgroep (geweermakers, koks, treinsoldaten, enz.).

Van de 2 commandogroepen wordt één afgestaan aan het bataljon; elk bataljon geeft van de ontvangen 3 commandogroepen één aan het regiment, zoodat dus in het gevecht de compagnie, het bataljon en het regiment respectievelijk beschikken over 1, 2 en 3 commandogroepen.

De gevechtssectie bestaat uit:

1 sectiecommandant (luitenant);

1 plaatsvervanger-sectiecommandant (onderofficier);

1 commandant van de lichte mitrailleurs;

1 gevechtsordonnans;

3 geweergroepen, elk van 1 korporaal-groepscommandant en 8 man;

2 lichte mitrailleurgroepen, elk van 1 korporaal-groepscommandant en 7 man, waarvan 1 schutter, 3 munitiedragers en 3 geweerdragenden.

De schutter draagt den mitrailleur met de steunen, 4 magazijnen à 30 patronen, de tasch met gereedschappen en verwisselstukken. Zijn karabijn en ransel blijven bij mobilisatie achter. De drie munitiedragers dragen in het gevecht, inplaats van hun eigen ransel, ieder een munitie-ransel met 10 magazijnen. De drie geweerdragenden dragen hun ransel, de karabijn en een taschvoorraad van 120 patronen.

De mitrailleurcompagnie bestaat uit:

de commandosectie en 3 tot 4 gevechtssectiën (naar gelang bij de compagnie 6 tot 9, dan wel 12 mitrailleurs zijn ingedeeld).

De commandosectie bestaat uit de commandogroep, de munitiegroep en de dienstgroep.

Tot de commandogroep behoort het voor den verbindingdienst en het gebruik van den afstandsmeter benoodigde personeel; tot de munitiegroep behooren de gewermakers en het personeel, benoodigd voor den aanvoer van munitie; tot de dienstgroep de zadelmaker, de hoefsmid, het geneeskundig personeel, de koks en de paardenoppassers van officieren.

De gevechtssectie bestaat uit een commandogroep en zóóveel mitrailleurgroepen als de sectie mitrailleurs bezit. De commandogroep staat onder het bevel van een onderofficier of „Gefreiter“; bij deze groep worden o.a. de paardengeleiders ingedeeld. De mitrailleurgroep bestaat, behalve uit den groepscommandant, uit 6 mitraillisten.

De bereden mitrailleurcompagnie bestaat uit de comandosectie en 3 gevechtssectiën.

De commandosectie bestaat uit de commandogroep, de „Fahrer“-groep en de dienstgroep.

Tot de commandogroep behooren: 1 onderofficier-gewermaker, 2 onbereden gevechtsordonnansen, 3 treinsoldaten, 1 hospitaalsoldaat en 1 hoefsmid.

Bij de „Fahrer“-groep zijn ingedeeld de bij den trein benoodigde en eventueel overcomplete treinonderofficieren en treinsoldaten.

De dienstgroep bestaat uit: het kokspersoneel, 1 zadelmaker, 1 hoefsmid, 1 hospitaalsoldaat en eventueel overcomplete mitraillisten.

De gevechtssectie (onder een luitenant-sectiecommandant) bestaat uit 3 mitrailleurgroepen (elk van 1 korporaal of Gefreiter en 4 man) en 1 „Fahrer“-groep (1 onderofficier en 7 soldaten). Voorts zijn er bij ingedeeld 1 wachtmeester, opvolger van den sectiecommandant, en 2 gewermakers.

BELGIË XLII.

Begrooting Landsverdediging 1931.

Het totaal van de *gewone begrooting* van het Ministerie van Landsverdediging bedraagt 1.205.579.904 fr. (= ± f 84.390.000) en wel: 1.042.522.140 fr. voor „gewone uitgaven“ en 163.057.764 fr. voor „uitzonderlijke uitgaven“.

Van de onder „gewone uitgaven” voorkomende bedragen noemen we als de meest belangrijke (met, ter vergelijking, de bedragen toegestaan voor 1930):

	1931	1930
Tractementen	558.176.964 fr.	525.112.080 fr.
Luchtvaart	63.740.000 „	69.840.000 „
Bewapening, trein en paardentuig .	127.772.400 „	105.710.800 „
Militaire hospitalen	34.162.852 „	19.879.342 „

Onder de „uitzonderlijke uitgaven” treft men aan:

	1931	1930
Mobilisatiematerieel voor seintroepen	6.200.000 fr.	5.000.000 fr.
Aanvulling infanteriegeschut, veld- artillerie en luchtdoelartillerie, enz.	30.050.000 „	26.190.000 „
Aanvulling van draagbare wapenen en automatische wapenen	24.400.000 „	31.959.000 „
Aanvulling infanterie- en artillerie- munitievoorraad	31.550.000 „	32.305.000 „
Aanschaffen en vervaardigen van gasafweermaterieel	12.000.000 „	—
Aanvulling van het militaire lucht- vaartmaterieel	30.000.000 „	30.000.000 „

Voorts komt op de *buitengewone* begrooting van de ontvangsten en uitgaven voor het dienstjaar 1931, voor wat betreft het Ministerie van Landsverdediging, een bedrag voor van 306.900.000 fr. („eigenlijke buitengewone uitgaven”), waarvan 300.000.000 fr. bestemd is voor: „geschiktmaking van 's lands verdedigingsstelsel (in goeden staat herstellen of bouwen van verdedigingswerken, aankoop van bouwgronden, inrichting voor onderwaterzettingen en voor vernieling op verkeerswegen; samenstelling van de veiligheidsbewapening voor sommige forten).”

(Zooals bekend kan zijn, verschenen in de laatste weken verschillende berichten, volgens welke het de bedoeling zou zijn, gelden aan te vragen voor bovengenoemde doeleinden; daarbij werden bedragen genoemd zelfs tot 2 milliard francs. Verwacht mag worden, dat gedurende de eerstvolgende jaren telkens een zeker bedrag zal worden aangevraagd, zooals thans voor 1931 is geschied.)

Volgens de begrooting wordt voor 1931 rekening gehouden met een sterkte aan officieren van: 25 luitenant-generaals, 34 generaal-majours, 113 kolonels, 125 luitenant-kolonels, 338 majours, 297 kapiteins-commandant, 1433 kapiteins, 1617 eerste en tweede luitenants; in totaal 3.982 officieren.

Voor den Roomsch-Katholieken eeredienst zijn aanwezig: 1 opperaalmoezenier, 4 hoofdaalmoezeniers, 29 aalmoezeniers 1e klasse en 5 aalmoezeniers 2e klasse. Voor den Protestantschen eeredienst: 1 opperveldprediker en voor den Israëlietischen eeredienst: 1 geestelijke met den rang van aalmoezenier 2e klasse.

Luchtvaart.

Bij ministerieel rondschrijven van 19 Augustus 1930 is kennis gegeven van de oprichting van een „Ecole d'Aéronautique”, waarvan het doel als volgt is omschreven:

- a.* De voorbereiding van personeel der Luchtvaart tot de voorbereidende proef voor het 2de luitenantschap (sous-lieutenance).
- b.* De voorbereiding van onderofficieren van het varend personeel voor de proef als boven.
- c.* De vorming tot officier van de Luchtvaart van de actieve officieren van andere wapens, die wenschen over te gaan bij de Luchtvaart.
- d.* De vorming van adspirant reserve officieren van de Luchtvaart.
- e.* De voorbereiding van reserve luitenants van de Luchtvaart voor het examen voor reserve kapitein van de Luchtvaart.
- f.* De voorbereiding van luitenants van de Luchtvaart (behoorende tot het actieve kader) voor het commando over een escadrille.
- g.* Elke andere cursus, welke noodig geoordeeld wordt voor de vorming of voltooiing van de opleiding van het kader der Luchtvaart.

De Ecole d'Aéronautique heeft haar zetel te Evère en is in administratie bij het 1ste Regiment Luchtvaart. De school staat rechtstreeks onder den Inspecteur-Generaal van de Luchtvaart en Luchtverdediging, die de bevoegdheden heeft van legerkorpscommandant. De commandant van de school heeft de bevoegdheden van korpscommandant over al het personeel, waaronder de leerlingen begrepen.

Het personeel, aan de school verbonden, bestaat uit:

- a.* Het vaste personeel, aangegeven in de vredesorganisatie.
- b.* Het korps leeraren, bestaande uit het vaste leeraarspersoneel en de leeraren van andere wapens of inrichtingen, die mede aan de school verbonden zijn.

De cursus, genoemd onder *a*, voor de voorbereidende proef voor 2de luitenant begint 1 Juli en duurt 6 maanden; die, genoemd onder *c*, duurt 11 maanden en begint 1 December. De verschillende cursussen worden voorts bij afzonderlijke instructie geregeld.

Als gevolg van het voorgaande is de school voor reserve officieren te Wevelghem ingelijfd bij de Ecole d'Aéronautique.

Hieronder volgen enkele aantekeningen omtrent den cursus, bedoeld onder *c*.

De cursus is verdeeld in twee periodes.

1ste periode (duur 5 maanden, waarvan 4 aan de school).

Theoretisch gedeelte:

Algemeene organisatie van de luchtvaart en luchtverdediging van het Belgische leger en van de naburige legers.

Algemeene kennis omtrent het luchtvaartmaterieel, het opstijgen en het vliegen.

Kennis betreffende meteorologie.

Kennis omtrent luchtvaartwetten.

Algemeene hygiëne en de bijzondere hygiëne voor vliegeniers.

Luchtvaartreglementen I en II.

Reglementen voor de verbindingen en onderricht in de draadlooze telegrafie.

Studie van de formatie en de tactiek der verschillende wapens en diensten van het Belgische leger en van de naburige legers.

Studie omtrent de uitwerking van de luchtdoelartillerie en de lucht-doelmitrailleurs.

Practisch gedeelte:

Bezoek aan de werkplaatsen van de luchtvaart.

Opleiding op den grond in het verzenden en ontvangen van draadlooze berichten.

Stage van 14 dagen bij de verbindingstroepen te Vilvoorde.

Waarnemen uit vliegtuigen en ballons.

Oefeningen in het waarnemen van nagebootst artillerievuur.

Oefeningen in het waarnemen van artillerievuur aan de artillerie school te Brasschaet.

Vliegen met oefeningen in het lezen van de teekens der grondlappen.

Bekendheid met het luchtwaarnemingsstation. Opmaken en lezen van luchtberichten.

Oefeningen in het afwerpen van berichtkokers.

2de periode (overige maanden, waarvan 1 maand aan de school).

Theoretisch gedeelte:

Kennis van de Belgische tactiek en omtrent de fasen van een aanval, een verdediging en een terugtocht.

Bijzondere kenmerken van de algemeene tactiek der naburige legers.

Gebruik van de luchtvaart (waarneming en gevecht) in de verschillende fasen van den aanval en de verdediging.

Nauwkeurige studie van de instrumenten voor fotografie, enz.

Bekendheid met de bewapening van en het schieten uit vliegtuigen.

Studie omtrent luchtbombardement (munitie, richtmiddelen, enz.).

Practisch gedeelte:

Oefening op den grond in het verzenden en ontvangen van draadlooze berichten.

Kameroefeningen (verbindingsopdrachten).

Oefeningen in het fotografisch laboratorium.

Vluchten met oefeningen in draadlooze verbindingen.

Oefeningen in het waarnemen van terreinvoorwerpen, marcheerende colonnes en van troepen, die een stelling bezetten of aanvallen.

Oefeningen in het fotografeeren (vertikaal en panorama) uit vliegtuigen en ballons.

Oefeningen in het monteren en demonteerren van mitrailleurs.

Oefeningen in bombardement op het „tapis roulant”.

Oefeningen in het waarnemen bij nacht.

De leerlingen zullen bovendien deelnemen aan drie periodes van waarnemingsoefeningen in het kamp bij Beverloo of het kamp bij Elsenborn en aan een oefening van een week in het werkelijk bombardement.

Een Koninklijk Besluit heeft thans de Luchtvaart tot een afzonderlijk wapen verklaard, zoodat de bevordering van de officieren voortaan in het wapen geschiedt.

Van het bedrag van 30 millioen francs, voorkomende onder de „uitzonderlijke uitgaven”, hiervorengenoemd, is een zeer belangrijk deel bestemd voor aankoop van vliegtuigen, waarvan er 45 zijn besteld in Engeland en wel van het type „Firefly”, bekend door groote snelheid en buitengewoon stijgvermogen.

Inhoud Tijdschriften (N. O. I.)

Ind. Mil. Tijdschrift, *Augustus* 1930. *De Redactie* opent het nummer met de mededeeling, dat zij bij wijze van proef een technische rubriek aan het tijdschrift zal verbinden.

Kapitein DU CROO geeft het eerste gedeelte van een artikel over „SCHLIEFFEN”, den Duitschen Stafchef van 1891—1906 en schepper van het machtige strategische aanvalsplan in den lang verwachten oorlog.

Luitenant-vliegenier BOOGH volgt met „Beschouwingen omtrent de organisatie eener luchtmacht en haar taak in oorlogstijd”, in hoofdzak gegrond op de door de Engelsche luchtmacht aanvaarde beginselen. De omschrijving van de taak en de daarop gegronde organisatie van de luchtmacht en hare samenstellende deelen maken het mogelijk, om ook voor landen, welke over een beperkte weermacht beschikken, het — onder die omstandigheden — beste te kiezen. Het artikel wordt vervolgd.

Kapitein VAN DER BEEK houdt in een artikel „De cryptologen in het Indische Leger” een pleidooi voor de oprichting van een cryptologisch bureau, teneinde de geoefendheid van de in Holland opgeleide cryptologen te onderhouden en te zijner tijd tot eene opleiding voor dit bijzondere vak in Indië te kunnen komen.

N. o. m. verdient Schrijver's voorstel aller aandacht.

Dir. Off. v. Gez. 1e kl. COOL vergelijkt in „De plaats der gifgassen te midden der andere strijdmiddelen” de sterftেকans van door de „oude” wapens verwonden met die der door gifgas besmetten. Na met sprekende cijfers te hebben aangetoond, dat het gaswapen allerminst eene kenschetsing verdient van „bijzondere en onnoodige kwaadaardigheid”, vergeleken met de „oudere wapens”, toont S. nog aan, dat ook het aantal oorlogsslachtoffers met „blijvende invaliditeit” door het nieuwste strijdmiddel geringer is dan bij de oorlogsverminkten. S. komt dan ook tot de slotsom, dat het gifgas als strijdmiddel op humanitaire gronden niet kan, ja zelfs niet mag worden verworpen.

Kapitein ENGLÉS komt in „Een nieuwe batterijdienst” terug op zijn voorstel tot wijziging (zie I.M.T. Juni '30 en de debatten in het daaropvolgende Juli-nummer). S. blijft uiteraard zijn methode verdedigen. Overigens meenen wij, dat, nu waarschijnlijk de 4-stukkenbatterij met hare twee sectiën weder ten tooneele zal verschijnen, alle voor-schriften toch zullen moeten worden herzien, waarbij dan tevens gelegenheid zal bestaan om na te gaan, of bij de 4-stukkenbatterij met hare grootere frontuitbreiding S.'s wijze van commando-overbrenging nog uitvoerbaar is.

Luitenant Ir. CANTER VISSCHER geeft eene beschrijving van „Commandotelegrafen”, zijnde toestellen, waarmede naar verschillende op geruimen afstand van elkaar gelegen posten uit een centraal punt langs

eenvoudigen electromagnetischen weg bepaalde signalen (uit te voeren bevelen) kunnen worden overgebracht.

Het *Volksraadoverzicht* bevat belangrijke mededeelingen omtrent de reorganisatie van het leger en betreffende de aan de weermacht opgedragen taak.

Boek- en tijdschriftoverzichten besluiten het nummer.

Ind. Mil. Tijdschrift, *September 1930*. Kapitein DU CROO geeft het slot van zijn artikel over „SCHLIEFFEN” (zie I.M.T. Aug. '30) en stelt daarin aan het einde tegenover de groote strategische figuur, die een grondig doordacht en uitgewerkt Duitsch aanvalsplan schiep, de luchtige opvatting aan Fransche zijde, waar men een tactische leuze tot leidende strategische gedachte bombardeerde en een strategisch plan beoogde, dat geheel afhankelijk werd gesteld van 's vijands optreden, en waaraan een vast doel voor de vooropgestelde strategische aanvalsgedachte ontbrak.

Luitenant-vliegenier BOOGH geeft het vervolg op zijn artikel over de taak en de organisatie der luchtstrijdkrachten (zie I.M.T. Aug. '30) en vangt aan met te wijzen op de gelukkige omtandigheid, dat een in eigen land optredende beperkte weermacht in den aanvang van den oorlog goede kansen heeft tegenover een zelfs veel sterkeren tegenstander, indien deze over zee moet komen en dus, voor wat betreft de basissen voor zijne luchtstrijdkrachten, is aangewezen op enkele vliegtuigmoederschepen of een enkel tijdelijk vliegveld, beide zeer aantrekkelijke en ook gemakkelijk vindbare en trefbare doelen voor de eigen luchtstrijdkrachten.

S. geeft daarna nog het optreden van de luchtmacht bij het dempen van onlusten en de samenwerking met het civiele bestuur, om ten slotte het luchtgevecht te beschrijven. Het artikel wordt vervolgd.

Luitenant VAN VOSS behandelt „De waarneming in bergterrein”, aan de hand van de betreffende voorschriften, doch uitgaande van de aannahme, dat de batterij zijdelings belangrijk fout kan staan, omdat de nauwkeurige ligging van het doel meestal niet bekend is en men dus zijn berekeningen niet mag gronden op het zijdelings zuiver in de richting zijn van de batterij.

Off. v. Gez. 1e kl. DIJKSTRA beschrijft „Het nut der vaccinatie tegen typhus” in verband met enkele kleine typhusepidemieën, welke korten tijd geleden in verschillende garnizoenen voorkwamen. Op één na alle aangetaste personen bleken *niet of zeer lang geleden te zijn ingeënt*. Ondanks de beperkte aantallen gevallen toont S. toch aan, dat de typhusinfectie moeilijk te voorkomen is, doch ook dat het daarna „typhus krijgen” voor de gevaccineerden veel zeldzamer is dan voor de niet-gevaccineerden.

Een duidelijke graphische voorstelling van de typhus-curven van 1903—1930 (met den aanvang van de massa-vaccinatie in 1915) moet

n.o.m. de sterkste tegenstanders van vaccinatiedwang wel overtuigen. Opmerkelijk, hoewel ook wel weer verklaarbaar, is dat de meeste weigeraars van de typhus-ienting voorkomen onder de officieren en de Eur. onderofficieren, op wie geen dwang kan worden uitgeoefend en die dan ook natuurlijk het grootste gedeelte van de typhus patienten leveren.

Kapitein VAN BERG onderzoekt de vraag: „Is eene wijziging van den verbintenisstaat der inh. militairen (recruten) noodzakelijk?” S. antwoordt bevestigend; zijn voorstel tot wijziging verdient n.o.m. alle aandacht.

Kapitein VENNIK beschrijft eenige typen van „Voorbereide bruggen, n.l. de snelvlotbrug, de drijfzakkenbrug, de petroleumblikkenbrug, de drumvlotbrug en de pontonbrug”. In het bijzonder wordt de drumvlotbrug behandeld, welke geschikt is voor aangespannen veldart. en voor vrachtauto's met een beladen gewicht van 2½ ton.

In „*Tannenberg*” wordt eene vertaling gegeven van enkele door den Engelschen Oud-Minister CHURCHILL geschreven dagbladartikelen, betreffende het optreden der Russen in Oost-Pruisen in Aug. 1914.

Tijdschriftoverzichten besluiten het nummer.

Ind. Mil. Tijdschrift, *October* 1930. Het nummer wordt geopend met een belangwekkend artikel van den Kapitein-vliegenier KÜPFER over „Manoeuvre-ervaringen bij het gebruik van vliegtuigen”. Wij bevelen het artikel ter lezing aan.

R. B. volgt met „Nog een onderstelling voor een meerdaagsche V.P.T.L.-oefening”. S. legt terecht den nadruk op *de voorbereiding*, en toont duidelijk aan, dat voor het bereiken van een werkelijk nuttige oefening de voorbereiding bijzondere zorg vraagt (wat n.o.m. trouwens voor *alle* oefeningen een eisch is).

S. geeft op uitvoerige en onderhoudende wijze een verslag van de geheele oefening, welke tot navolging moet lokken.

Kapitein DU CROO critiqueert in „Voor het laatst: *Tannenberg*” de artikelen van CHURCHILL, welker vertaling in het September-nummer werd opgenomen. S. heeft vooral bezwaar tegen de voorstelling, waarin het eigenmachtige optreden van den Commandant van het Ie Deutsche legerkorps niet alleen wordt goedgekeurd, maar die aanvoerder zelfs wordt bewierookt als de eigenlijke overwinnaar van *Tannenberg*.

In „*Het kampioenschap dienstrijpaarden 1930*” wordt de jaarlijkse beschouwing geleverd over deze belangrijke wedstrijden op het gebied van de paardensport. Van de 14 bij den aanvang mededingende ruiters bleken bij het einde van de proef slechts 4 aan alle eischen te hebben voldaan.

Luitenant HEITINK beschrijft „Het gebruik van den boussolehoekmeter”, het nieuwe hoekmeetinstrument, dat thans bij de artillerie in gebruik is gesteld.

Luitenant Ir. CANTER VISSCHER behandelt in de Technische Rubriek „Moderne Veldtelefooncentrales”, en wel de constructie van SIEMENS und HALSKE en de veldeentrale van ERICSSON, beide instrumenten te rekenen tot het beste, wat op dit gebied te koop is.

Kapitein STRUYVENBERG geeft ten slotte een zeer belangwekkende beschouwing over „Het rapport van de Commissie SIMON en het vraagstuk der legerorganisatie in Britsch-Indië”.

Tijdschriftoverzichten besluiten het nummer.

S.

Boekbespreking.

Luitenant-Generaal WOUTER COOL, Lid van den Raad van State. Een levensschets, door W. E. VAN DAM VAN ISSELT, Gepensionneerd Luitenant-Generaal. Met portretten en andere afbeeldingen. 's-Gravenhage, MARTINUS NIJHOFF. 1930.

Op verzoek van de kinderen van wijlen den Luitenant-Generaal WOUTER COOL stelde S. deze levensschets, welke gedrukt is voor familie en vrienden, samen.

Reeds in de Augustus- en September-aflevering 1929 van „De Militaire Spectator” wijdde de S. een artikel aan wijlen Generaal COOL. Dit artikel geeft in het kort den inhoud van het boek weer.

Het werk bevat een stuk van onze militaire geschiedenis der laatste halve eeuw en is dus ook daarom van blijvende waarde, niet alleen voor degenen, voor wie het gedrukt is.

De uitvoering van het boek is zeer goed verzorgd; het bevat mooie portretten en afbeeldingen.

Al is het werk niet in den handel, toch is het te hopen, dat het in veler handen komt; ongetwijfeld zal het met belangstelling worden gelezen en den eerbied en de sympathie voor wijlen Generaal COOL, indien mogelijk, doen toenemen.

C.

Ter aankondiging ontvangen.

Luitenant-Generaal WOUTER COOL, Lid van den Raad van State. Een levensschets, door W. E. VAN DAM VAN ISSELT, Gepensionneerd Luitenant-Generaal. Met portretten en andere afbeeldingen. 's-Gravenhage, MARTINUS NIJHOFF. 1930.

La protection des populations civiles contre les bombardements. Consultations juridiques de A. HAMMERSKJÖLD, SIR GEORGE MACDONOGH, M. W. ROYSE, VITTORIO SCIALOJA, MARCEL SIBERT, WALTER SIMONS, Jonkheer VAN EYSINGA, A. ZÜBLIN. Genève. Au Siège du Comité international de la Croix-Rouge. 1930. Imprimerie ALBERT KUNDIG.
